

ISSN 1898-9624

AGH

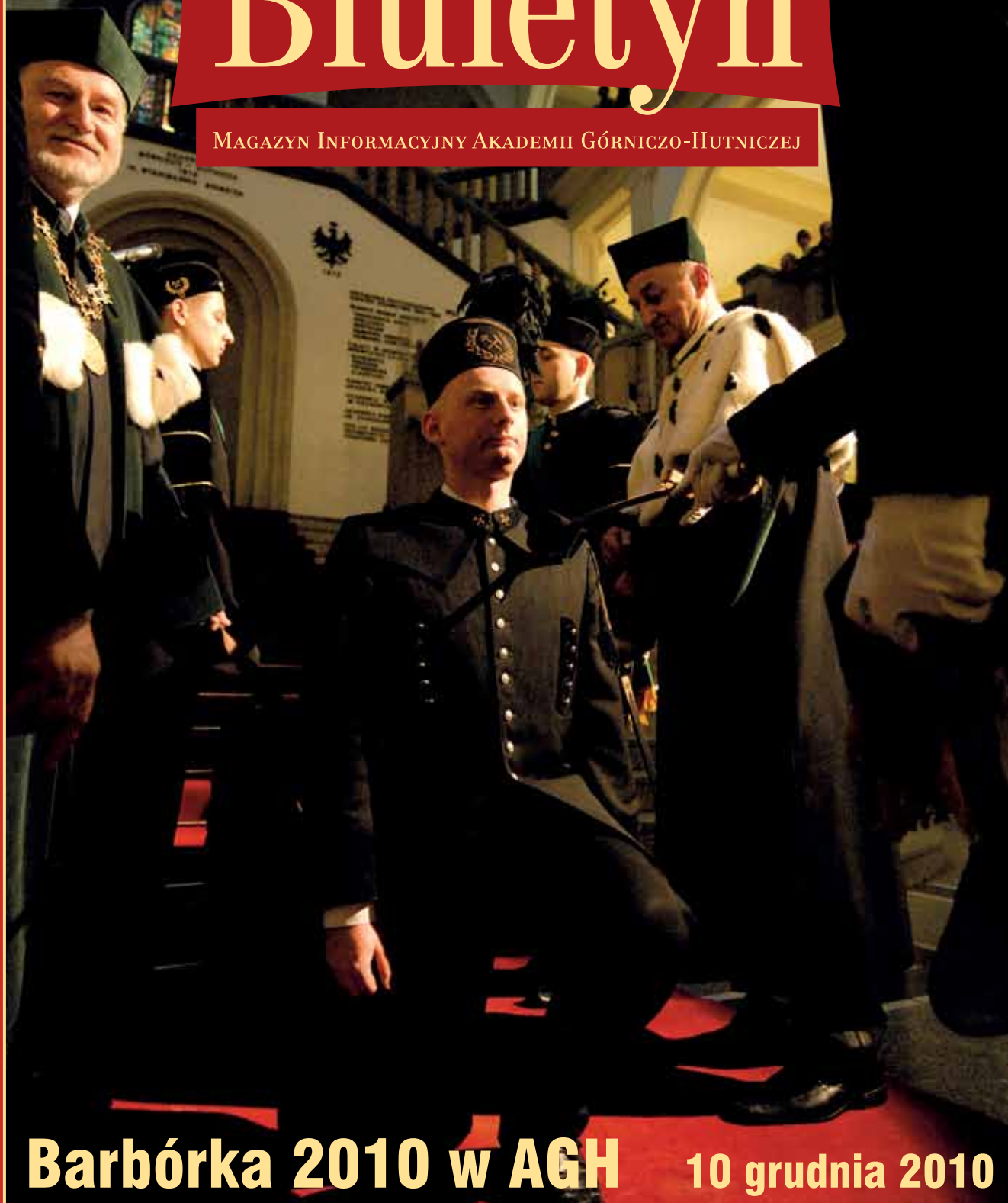
egzemplarz bezpłatny

styczeń
2011

nr 37

Biuletyn

MAGAZYN INFORMACYJNY AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ

Barbórka 2010 w AGH 10 grudnia 2010

fol. Z. Sulima

Odnowienie po 50 latach doktoratu prof. Henryka Filcka – 8 grudnia 2010 (tekst s. 11)

fotografie z uroczystości: foto.agh.edu.pl/thumbnails.php?album=201

Przemówienie Rektora Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie prof. Antoniego Tajdusia

wyłoszone podczas uroczystego posiedzenia Senatu AGH
z okazji górniczego święta „Barbórki 2010” w dniu 10 grudnia 2010

Szanowni Państwo! Drodzy Goście!

Niezwykle serdecznie witam Was wszystkich w Akademii Górniczo-Hutniczej na uroczystych obchodach „Dnia Górnika”. W tym roku w najstarszej i największej polskiej uczelni technicznej pracującej na rzecz górnictwa ten wyjątkowy dzień obchodzimy po raz 92. Wróćmy na chwilę do historii. Kiedy 20 października 1919 roku Naczelnik Państwa Józef Piłsudski w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego, dokonał uroczystego otwarcia Akademii, spełniło się marzenie wielu pokoleń górników, aby powstała w kraju wyższa uczelnia górnicza. Do tego czasu Polacy zmuszeni byli kształcić się za granicą głównie w Niemczech, Rosji i Austrii. Uczelnia w ciągu 92 lat istnienia, niezwykle dynamicznie się rozwijała. Rozpocznaliśmy od jednego wydziału górniczego z 88 studentami, a dzisiaj w AGH na 15 wydziałach i w jednej szkole międzywydziałowej studiuje blisko 35 tysięcy studentów. Przez te lata nasza uczelnia wykształciła ponad 160 tysięcy inżynierów, zapewniając kadry o najwyższych kwalifikacjach zawodowych praktycznie dla całego polskiego przemysłu. W tym okresie wykonano tysiące prac naukowych i projektów badawczych, które później wdrożono do praktyki przemysłowej. Akademia zawsze blisko współpracowała z polskim przemysłem zgodnie ze swoim mottem „Z pracy powstałam, pracy i nauce służę”.

Myślę, że nasza uczelnia z racji swojej historii i osiągnięć jest najodpowiedniejszym miejscem, aby postawić dwa zasadnicze pytania dotyczące górnictwa:

Pierwsze – Jaka jest przyszłość polskiego górnictwa na początku XXI wieku? **I drugie** – Dlaczego od blisko 20 lat polskie górnictwo węgla kamiennego ciągle przeżywa większe lub mniejsze kryzysy, spada produkcja węgla, wyniki ekonomiczne są niezadawalające.

Wbrew wielu nieobiektywnym opiniom odpowiedź na pierwsze pytanie jest prosta. Górnictwo w Polsce jest, i nadal przez najbliższe dziesiątki lat będzie, jedną z najważniejszych gałęzi przemysłu. Polska należy bowiem do krajów bardzo bogatych w złoża kopalin użytecznych i aby prawidłowo się rozwijać musimy te kopaliny wydobyć i zagospodarować.

Czy wyobrażamy sobie budowę dróg, autostrad rozwijanie budownictwa, bez odpowiedniej ilości wydobytych surowców skalnych i mineralnych. Przecież nie będziemy ich sprowadzać na masową skalę z krajów ościennych mając zasoby we własnym kraju. Dzięki wydobyciu i przetworzeniu rud miedzi i srebra, cynku i ołowiu, wiele osób ma wysoko płatną pracę, intensywnie rozwijają się górnice regiony polski i miasta, a do skarbu państwa w sposób pośredni lub bezpośredni wpływają niemałe środki. Nawet bez wydobycia odpowiedniej ilości soli, siarki trudno sobie wyobrazić rozwój przemysłu.

Cieszymy się, że mamy wysokie bezpieczeństwo energetyczne. Bowiem w Europie Polska po Francji (której energetyka oparta jest prawie całkowicie o energię jądrową) należy do najbezpieczniejszych pod względem energetycznym, ale przecież to bezpieczeństwo zapewnia nam wydobycie węgla kamiennego i brunatnego oraz gazu pokrywającego ponad 30% naszego zapotrzebowania. Doskonale wiemy, że dalsze spalanie węgla będzie wymagało rozwiązania problemów ekologicznych związanych z powstającymi podczas spalania gazami cieplarnianymi, a zwłaszcza emisją dwutlenku węgla. Angażujemy się bardzo silnie z innymi ośrodkami naukowo-badawczymi we wprowadzanie nowych technologii czystego spalania węgla. Jednakże czy się komuś podoba czy nie, węgiel był, jest i będzie przez najbliższe dziesiątki lat podstawowym źródłem energii. Trudno to może sobie wyobrazić, ale aktualnie na świecie wydobywa się astronomiczną ilość węgla, ponad 4 mld ton i wydobycie to stale rośnie. Polska utrzymując wydobycie węgla brunatnego na stałym poziomie i obniżając w ostatnich latach gwałtownie wydobycie węgla kamiennego postępuje bardzo nierozsądnie. Mamy na Dolnym Śląsku ogromne zasoby węgla brunatnego, których głównie ze względów politycznych i społecznych, nie przygotowujemy do eksploatacji, co może w stosunkowo niedalekiej przyszłości spowodować spadek produkcji taniej energii z węgla brunatnego. Przecież niedaleko za granicą, Niemcy ciągle przygotowują do eksploatacji nowe obszary i utrzymują na wysokim poziomie wydobycie węgla brunatnego. Zużywają także do produkcji energii elektrycznej ponad dwa razy więcej węgla niż Polska. Chyba nikt nie posądza Niemców o brak rozwiązań.

Spis treści

Przemówienie Rektora AGH	
prof. Antoniego Tajdusia wyłoszone z okazji górniczego święta „Barbórki 2010”	3
Stopnie górnice wręczono...	4
Przemówienie Dziekana Wydziału GiG AGH prof. Piotra Czai wyłoszone z okazji górniczego święta „Barbórki 2010”	5
Nagroda Ministra NiSW dla prof. J. Siemka	8
Profesor Y.F. Vasyuchkov honorowym konsulem AGH	9
Profesor H. Filcek –	
odnowienie doktoratu po 50 latach	10
Odstąpienie równnikowego zegara słonecznego	13
Nowa siedziba Biblioteki Wydziału IMIR	14
AGH członkiem Koalicji Otwartej Edukacji	15
Stowarzyszenie TP w Wielkiej Brytanii – spotkanie w AGH	15
Symposium aluminiowe – ICSOBA 2010 w Chinach	16
Z wizytą w Centrum Alternatywnych Technologii Energetycznych w Walii	17
Energia przyjazna środowisku	18
Energia dla ludzi...	23
Spotkanie Gwarków AD 2010	24
51. Sesja SKN Pionu Górniczego	26
Stypendyści UNESCO zapoznają się z przemysłem	26
Media o AGH	28
Absolwenci AGH w mediach	30
Studenci AGH we władzach IAESTE POLSKA	31
KL IAESTE AGH, to brzmi dumnie!	31
Człowiek i Środowisko – doskonała symbioza	32
Sukcesy w brydżu sportowym	33
W Stronę Zmian V	33
Mistrzostwa AGH	
w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie	34
Sport to zdrowie – wchodźsz?	35
O przestrzeni estetycznej muzeum XXI wieku	36
Kalendarium rektorskie	37
Dolina Mandaras i Noszak w Hindukuszu Afgańskim	38

ISSN – 1898-9624

„Biuletyn AGH” – Magazyn Informacyjny
Akademii Górniczo-Hutniczej
nr 37, styczeń 2011 r.

Redaguje zespół:

Zbigniew Sulima (redaktor naczelny),
Stali współpracownicy: Anna Kryś-Dyja,
Małgorzata Krokoszyńska,
Zespół ds. Informacji i Promocji

Adres redakcji:

AGH, paw. A-0, pok. 16
al. Mickiewicza 30,
30-059 Kraków, tel. (12) 617-34-49
bip_agh@agh.edu.pl
www.biuletyn.agh.edu.pl

Opracowanie graficzne, skład:

Scriptorium „TEXTURA”
e-mail: textura@textura.pl

Druk:

Drukarnia „Kolor Art” s.c.
ul. Kotlarska 34, 31-539 Kraków

Kolportaż:

Sekretariat Główny AGH i redakcja

Nakład: 2200 szt. bezpłatnych
Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i adjustacji tekstów.

Na okładce:

Skok przez skórę z okazji Barbórki 2010
10 grudnia 2010 – fot. Z. Sulima

Spadek wydobycia węgla kamiennego pokrywany jest rosnącym importem węgla głównie z Rosji. Tylko w ostatnim roku sprowadziliśmy ponad 10 mln ton węgla kamiennego, co powoduje, że Polska stopniowo traci wysokie bezpieczeństwo energetyczne i zaczyna się uzależniać także w tym obszarze od Rosji. Myślę, że spoglądający na nas z obrazu, Marszałek Józef Piłsudski, na którego się tak często politycy powołują, miałby o tę sytuację ogromne pretensje. Zapotrzebowanie gospodarki narodowej na węgiel kamienny i węgiel brunatny w ciągu najbliższych kilkudziesięciu lat będzie wzrastało.

Odpowiedź na drugie pytanie, dlaczego od blisko 20 lat polskie górnictwo węglowe kamiennego ciągle przeżywa większe lub mniejsze kryzysy, można uzyskać w miarę prosto formułując listę grzechów głównych popełnionych w ostatnich kilkunastu latach względem górnictwa. Oto one:

- brak spójnej polityki państwa wobec górnictwa węglowego, prowadzonej konsekwentnie przez dłuższy okres czasu,
- permanentne niedoinwestowanie polskiego górnictwa,
- brak stabilizacji wysoko wykwalifikowanej kadry górniczej, ciągłe rotacje na stanowiskach wynikające z decyzji politycznych nie zawsze merytorycznych,
- zbyt wczesne przechodzenie na emeryturę osób o wysokich kwalifikacjach, które właśnie wtedy swoje doświadczenie i umiejętności powinny wykorzystać do rozwoju górnictwa,
- ciągle wprowadzanie zmian budowy strukturalnej górnictwa, nieprzemyślanych, niespójnych z reguły prowadzących do wzrostu kosztów,
- zwiększanie dodatkowych ciężarów ponoszonych przez górnictwo (np. ostatnio władze lokalne domagają się opłat od wyrobisk podziemnych),
- brak porozumienia ze związkami zawodowymi w zasadniczych dla istnienia i rozwoju kopalń sprawach,
- zbyt wolne wprowadzanie nowości technicznych wynikające głównie z braku środków finansowych,
- stopniowy spadek prestiżu zawodu górnika na skutek ciągłego ataku ze strony niektórych mediów i nieprzychylnych górnictwu osób. Według nich górnictwo to głównie wypadki i przestępstwa czasami drobne, a urastające do medialnych newsów.

Aby górnicze zakłady podziemne, otworowe, odkrywkowe, mogły odpowiednio funkcjonować, powinny być stale zasilane dobrze wykształconymi i przygotowanymi do zawodu inżynierami i technikami. Tymczasem na skutek błędnie prowadzonej od wielu lat polityki kadrowej do kopalń trafia mniej inżynierów i techników niż wynika z zapotrzebowania. Ten stan powoduje, że do górnictwa trafiają osoby przypadkowe, nieprzygotowane do pracy w trudnych i skomplikowanych warunkach naturalnych panujących w kopalniach. Równocześnie trzeba zwrócić uwagę na fakt, że współczesna kopalnia to niezwykle nowoczesny zakład produkcyjny, w którym wykorzystuje się bardzo drogie i skomplikowane urządzenia sterowane komputerowo, a nawet roboty przemysłowe. Obsługiwać je może tylko człowiek odpowiednio wykształcony. Dlatego trzy uczelnie (AGH, Politechnika Śląska i Politechnika Wrocławska) zwiększyły w ostatnim okresie liczbę kształconej młodzieży, a kopalnie przygotowały szereg stypendiów i ciekawych praktyk za co im w tym miejscu chciałbym bardzo podziękować.

Górnictwo to nie tylko tradycyjnie rozumiane wydobycie surowców i kruszyw. Z górnictwem i wykonywaniem robót górniczych związanych jest bowiem cały szereg innych dziedzin, takich jak wykonywanie budowy podziemnych dla celów komunikacji i hydrotechniki, podziemnych zbiorników magazynowych na ropę i gaz, a nawet co jest naszą uczelnianą specyfiką – renowacja zabytków.

Świadomi jesteśmy zmian, jakie muszą nastąpić w naszych kopalniach. Uczestniczymy zresztą w ich przygotowaniu, niestety

w niewielkim stopniu w porównaniu do naszych możliwości. Ciągle bowiem decydenci zamiast korzystać z ogromnego potencjału polskich uczelni związanych z górnictwem, podejmują decyzje samodzielnie, często nietrafione bez konsultacji ze środowiskiem naukowym. Ta niedobra praktyka utrwaliła się w ostatnich kilkunastu latach. Górnictwo jest taką dziedziną nauki, że popełnione błędy naprawia się wiele lat bardzo dużym kosztem, a często są one nie do naprawienia. Dlatego tutaj w najstarszej uczelni związanej z górnictwem chcę jeszcze raz oświadczyć, że naszą wiedzę i umiejętności jak zawsze, tak i teraz, stawiamy do dyspozycji władz państwowych. Skorzystajcie z naszej wiedzy. Postępujemy bowiem i działamy zgodnie ze słowami naszego wielkiego patrona Stanisława Staszica: „Ten uczonek, który przez zastosowanie swoich nauk i umiejętności do wzrostu krajowych dostatków, do rozwijania narodowego przemysłu, ten jest obywatelem użytecznym”.

Szanowni Państwo!

Zawód górnika niesie z sobą zagrożenia utraty życia. Wiemy to doskonale i staramy się tak prowadzić badania i tworzyć takie rozwiązania, aby temu zapobiegać. Niestety nie zawsze udaje się uniknąć tragedii. Znowu pod ziemią zginęli nasi bracia.

Uczcijmy ich pamięć, uczcijmy pamięć wszystkich naszych kolegów zmarłych w mijającym roku. Powstańmy i zadumajmy się przez chwilę nad ich życiem i dokonaniem...

Dziękuję.

Życie, praca i nauka toczyć się musi nieprzerwanie. Musimy sprostać nowym wyzwaniom. Na kolejny rok wszystkim górnikom, wszystkim, którzy czynią ich pracę bezpieczniejszą i efektywniejszą, pracownikom nauki życzymy Szczęść Boże

Gaudeamus Igitur. Niech żyje nam górniczy stan!

Decyzją Ministra Gospodarki pracownikom Naszej Uczelni zostały nadane stopnie górnicze (grudzień 2010)

Generalny Dyrektor Górniczy II: prof. dr hab. inż. Józef Hansel

Dyrektor Górniczy I stopnia: dr inż. Marek Borowski; dr inż. Zbigniew Burtan; dr inż. Dariusz Chlebowski; mgr inż. Janusz Chmura; dr inż. Marek Dzieńiewicz; dr inż. Alicja Fryszak-Wolkowska; dr inż. Piotr Małkowski; dr inż. Katarzyna Młynarska-Poborska; dr inż. Dariusz Obracaj; dr inż. Tadeusz Pindór; dr inż. Krzysztof Polak; dr hab. inż. Jarosław Ślizowski

Dyrektor Górniczy II stopnia: dr inż. Mirosław Janowski; dr inż. Dariusz Knez; mgr inż. Mariusz Sierpień; dr inż. Beata Trzaskuś

Dyrektor Górniczy III stopnia: inż. Mieczysław Blecharz; mgr inż. Barbara Czopek; dr inż. Joanna Hydzik; mgr inż. Barbara Kowal; dr inż. Henryk Sechman; dr inż. Krzysztof Skrzypaszek; dr inż. Daniel Wałach; dr inż. Sławomir Wysocki

Decyzją Dziekana Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii niżej wymienionym pracownikom nadano stopnie Inżyniera Górniczego

Inżynier Górniczy I stopnia: mgr inż. Ewa Ciszyńska

Inżynier Górniczy II stopnia: mgr inż. Zbigniew Kuczera; mgr inż. Krzysztof Skrzypkowski

Inżynier Górniczy III stopnia: dr inż. Piotr Kasza; mgr inż. Rafał Łuczak; mgr inż. Szymon Sypniowski; mgr inż. Piotr Życzkowski

Przemówienie Dziekana Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH prof. Piotra Czai

wyłoszone podczas uroczystego posiedzenia Senatu AGH z okazji górniczego święta „Barbórki 2010” w dniu 10 grudnia 2010

**Magnificencjo Rektorze, Państwo Ministrowie,
Panowie Parlamentarzyści i Senatorowie,
Wysoki Senacie, Drodzy Goście, Panie i panowie**

Mija kolejny rok, rok wielkich nadziei i oczekiwań, rok naznaczony żalem, smutkiem i emocjami, będącymi następstwem wielu wydarzeń, które dotknęły nasz kraj, nasze środowisko. Nas zgromadzonych pod zielono-czarnym sztandarem górniczego stanu z jednej strony dręczą myśli i troska o losy polskiego górnictwa, a z drugiej strony krzepią liczne nasze zabiegi przekonujące o świetności polskiego – górniczego stanu.

Wspaniałym dowodem świetności górniczego stanu w skali światowej były wydarzenia po Chilijskiej katastrofie górniczej, która pokazała, potęgę i nieprzewidywalność natury – czyli to z czym zawsze muszą się liczyć górnicy, ale pokazała też potęgę i moc górniczej mądrości i solidarności oraz siłę nadziei, wiary i wzajemnej współpracy, która jak widzieliśmy czyni cuda.

My w Polsce od lat zmagamy się z fałowaniem poglądów na temat górnictwa. Są okresy lepsze i są okresy gdy najmocniejsi zaczynają tracić wiarę. Są ośrodki, które rozumieją do końca rolę górnictwa w gospodarce – i są ośrodki – wydawałoby się ludzi światłych – których przedstawiciele są w stanie powiedzieć, że **„węgiel jest polskim przekleństwem”**. A tym czasem – węgiel jako pierwiastek – w 2010 roku znalazł się na świeczniku. Obydwie Nagrody Nobla z chemii i fizyki dotyczą węgla.

Polska wydobywa obecnie ponad 420 mln. ton różnorodnych surowców w przeszło 5000 zakładach górniczych. Mówiliśmy o tym wiele na IX Krajowym Zjeździe Górnictwa Odkrywkowego,

którego obrady odbywały się tu na naszej uczelni, a którego organizatorami byliśmy my – Wydział Górnictwa i Geoinżynierii. Te surowce mogą wydobywać tylko górnicy: dobrze przygotowani, dobrze wyszkoleni, dobrze zarządzani i dobrze opłacani. Poza tym czwartym wymogiem pozostałe trzy to w dużej mierze zadanie dla nas – uczelni górniczej, ale i w dziele edukacji nie możemy być sami. Bez wszechstronnej współpracy z innymi ośrodkami naukowymi i z szeroko rozumianym „przemysłem” nasze nawet najlepsze chęci nie wystarczą.

Patrząc na dzisiejszą aulę widzę i wiem że nie jesteśmy sami. Widzę, że środowisko nasze od zawsze było – jest i będzie – nadal solidarne, a dowodem na to jest dzisiejsza państwa obecność tu w murach naszej uczelni. Dziękuję wam wszystkim, serdecznie pozdrawiam i witam.

Pozwólcie więc, że do słów powitania pana rektora dołączę słowa pozdrowienia płynące z od nas wszystkich – od nas pracowników Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii.

Szczególnie pragnę pozdrowić wszystkich moich kolegów dziekanów wydziałów mających w swoim profilu nauki górnicze i geologiczne – funkcjonujących tu w kraju jak również w krajach ościennych do których dołącza dziś Dziekan Wydziału Nawigacyjnego Akademii Morskiej w Szczecinie pan prof. Jerzy Hajduk. Witam Was serdecznie panowie dziekani! Pozdrawiam licznie przybyłe delegacje krajowego przemysłu wydobywczego wszystkich branż. Pozdrawiam przedstawicieli świata nauki. Pozdrawiam członków delegacji zagranicznych z Niemiec, Kanady, Rosji, Republiki Czeskiej i Republiki Słowackiej, z Ukrainy.

Serdecznie pozdrawiam i serdecznie witam wszystkich!

foto. ZS

„Kryształową Barbórkę” odbiera prof. Kazimierz Sztaba

for. ZS

„Kryształową Barbórkę” odbiera prof. Mieczysław Jawień

Panie Rektorze, Szanowni Państwo

Wedle starej górniczej tradycji „Barbórka” jako święto była okazją do refleksji nad czasem minionym. Dla Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii był to czas – poza tragiczną śmiercią prof. Andrzeja Hebdy – można powiedzieć czas względnie pomyślny.

Chciałbym teraz przekazać państwu kilka informacji, które przy dobrej woli można by zaliczyć do naszych sukcesów akademickich.

W zakresie edukacji i badań:

Niewątpliwym sukcesem i dowodem wyjątkowej pracy jest zakwalifikowanie naszego wydziału do **pierwszej kategorii** jednostek naukowo-badawczych w kraju, według najnowszych kryteriów ogłoszonych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Ważnym dla uczelni, a szczególnie dla wydziału było uhonorowanie **prof. Zdzisława Bieniawskiego** tytułem Doktora Honoris Causa AGH, którą to uroczystość przeżywaliśmy dokładnie miesiąc temu oraz odnowienie doktoratu po 50 latach profesora H. Filcka, które miało miejsce przedwcześnie.

Sukcesem jest też nasza oferta edukacyjna, która mimo pojawiającego się niżu demograficznego wzbudziła zainteresowanie – wedle raportu Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej – aż 3776 kandydatów (**1 miejsce w uczelni**), z których 1280 otrzymało nasze indeksy na wszystkich stopniach i formach kształcenia, z czego na kierunku górnictwo i geologia 637 osób przy liczbie kandydatów na jedno miejsce wynoszącej 1,3.

Cieszy nas w miarę dobra kondycja naszych studiów niestacjonarnych prowadzonych zarówno w Krakowie jak również w zamiejscowych ośrodkach dydaktycznych. W tym szczególnie ZOD Jastrzębie gdzie obecny stan jest wynikiem wspaniałej współpracy z Urzędem Miasta Jastrzębia i osobiście z panem Prezydentem Marianem Janeckim, którego pozdrawiam i gratuluję wyboru na kolejną kadencję.

Sukcesem ubiegłego roku było uzyskanie prawa do doktoryzowania w dyscyplinie nauki inżynieria środowiska, które to prawo zostało już zmaterializowane pierwszym doktoratem i to dokto-

ratem wyróżnionym przez Radę Wydziału. W dyscyplinie tej mamy już otwarte 3 kolejne przewody doktorskie w tym jeden w języku angielskim, doktoranta ze Szwajcarii. Po zakończeniu tych przewodów wydział wystąpi o prawa do habilitowania.

Mając prawo do doktoryzowania w dwóch dyscyplinach nauki, znacząco rozszerzyliśmy zakres działania naszego Studium Doktoranckiego – III stopnia edukacji akademickiej. Studiuje już w nim 41 osób. W bieżącym roku decyzją Rady Wydziału nasze Studium Doktoranckie zostało gruntownie zreorganizowane. Zostały zwerifikowane programy kształcenia, a dotychczasowy sztywny system specjalnościowy został zastąpiony systemem charakteryzującym się „**głęboką elastycznością studiowania**” w systemie blokowym.

Powiodła się także tegoroczna edycja wakacyjnego programu pod nazwą „Sommer School of Mining Engineering” organizowanego w ramach International University of Resources.

W zakresie dyplomowania w bieżącym roku wypromowaliśmy łącznie 488 (w roku ubiegłym 490) absolwentów na wszystkich 4 kierunkach studiów. **W tym 192 na kierunku górnictwo i geologia.** Najlepsi rozpięchną się pewno po świecie. Przykładowo zeszłoroczny nasz absolwent dzisiaj rozbudowuje największą komunikacyjną budowlę świata – Kanał Panamski jako inżynier strzałowy w jednej z firm zajmującej się techniką strzelniczą.

Podobnie jak w roku ubiegłym odnieśliśmy sukces uzyskując finansowanie w projekcie PO-KL dla kierunku zamawianego Budownictwo” prezentując wniosek zatytułowany „**Inżynier budownictwa – pewniak na rynku pracy**”. W ten sposób obecnie mamy wsparcie finansowe MNiSzW już dla 3 naszych kierunków kształcenia.

Omawiając problemy edukacji nie sposób nie wspomnieć o sprawie, która w listopadzie odbiła się szerokim echem w mediach. Rzeczą tyczy się –górnictwa morskiego. Gościmy dziś prof. Jerzego Hajduka – dziekana Wydziału Nawigacyjnego Akademii Morskiej w Szczecinie – który o morzu i pływaniu wie wszystko. My wiemy wiele o eksploatacji i przetwórstwie surowców – również tej podwodnej – choć przyznam się, że nie z głębokości mierz-

for. ZS

„Kryształową Barbórkę” odbiera mgr inż. Stanisław Malik

nej w kilometrach. To nowe wyzwanie i spojrzenie daleko za horyzont czasu. I tak:

to że dno mórz i oceanów jest miejscem zalegania wielu cennych surowców nie tylko metalicznych – to wiemy wszyscy,

to że gromadzi się tam też również węgiel asymilowany w dużych ilościach z powietrza atmosferycznego przez wszystkie formy życia morskiego – o tym niestety nie wiedzą chyba ośrodki opętane współczesną **ideologią zagłady świata przez dwutlenek węgla** – w oceanach spoczywa 45% węgla (pierwiastka chemicznego C) obecnego w skorupie ziemskiej,

to że ludzkość będzie musiała po nie kiedyś sięgnąć to też jest prawie pewne.

Ale na dzisiaj – poza nielicznymi ekspertami Inter Ocean Metal – brak jest kadry, która potrafi prowadzić odpowiednie badania służące udokumentowaniu złóż i dalej ewentualnej ich eksploatacji oraz przetwórstwie. Dlatego, zgodnie z zapisami naszej strategii wydziałowej podejmujemy wspólnie z Akademią Morską w Szczecinie próby zorganizowania takiego kształcenia, które pozwoliłoby wypromować ludzi (w cudzysłowie) „zarażonych **morzem i górnictwem**” jednocześnie.

W zakresie badań naukowych i realizacji projektów:

W bieżącym roku, w maju, ruszył wielki projekt strategiczny Narodowego Centrum Badań i Rozwoju dotyczący zgazowania węgla, w którym Wydział Górnictwa i Geoinżynierii współdziałając z Wydziałem Energetyki i Paliw AGH, Wydziałem Zarządzania jak również Głównym Instytutem Górnictwa oraz Instytutem Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze będzie realizował bardzo ważne dla projektu badania innowacyjne.

W październiku br. roku dotarła do nas miła wiadomość z Brukseli o zaakceptowaniu i finansowaniu przez Unię Europejską w ramach programu INTERREG IVB dużego projektu o skróconej nazwie „Min Novation” (**Mining and Mineral Processing Waste Management Innovation Network**), którego Wydział Górnictwa i Geoinżynierii jest Liderem. Jest to nowe wzywanie – bo wydział wielokrotnie uczestniczył w takich programach, ale po raz pierwszy jest koordynatorem projektu, w którym bierze udział 10 partnerów z 6 europejskich krajów nadbałtyckich.

Obok podstawowego celu jakim jest dydaktyka, w bieżącym roku realizowaliśmy łącznie ponad 110 artykułów ważnych dla gospodarki i środowiska projektów i tematów badawczych.

Nasi pracownicy opublikowali 314 artykułów wydali 11 monografii oraz uczestniczyli w ciekawych i nietypowych pracach jak:

- remont Krzyża na Giewoncie,
- badania geoinżynierskie dla panteonu narodowego w podziemiach kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie,
- projektowaniu tunelu drogowego na „Zakopiance” pod górą „Luboń Mały”,
- badanie oddziaływania na otoczenie robót strzałowych prowadzonych w kopalniach odkrywkowych surowców skalnych – zaprojektowana w Katedrze Górnictwa Odkrywkowego Kopalniania Stacja Monitoringu drgań pracuje już w 13 kopalniach, co pozwala na wykonywanie robót strzałowych z pełną świadomością bezpieczeństwa dla otoczenia.

W zakresie spraw organizacyjnych i gospodarczych:

- warto podkreślić, że w miejsce dwóch, powstała jedna nowa i silna katedra „Inżynierii Środowiska i Przeróbki Surowców”,
- i warto wspomnieć o przeprowadzonych remontach oraz modernizacji laboratoriów naukowych i dydaktycznych w tym głównie dla kierunku Inżynieria Środowiska, a także o restrukturyzacji Centralnego Laboratorium Techniki Strzelniczej i Materiałów Wybuchowych w Regulicach.

W tym miejscu pragnę gorąco podziękować władzom uczelni oraz wszystkim moim współpracownikom, którzy swoją aktywnością tu w uczelni, w przemyśle, w kraju i poza jego granicami budują dobrze odbierany wizerunek Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii.

Dziękuję również serdecznie Wam drodzy goście – szczerze i z oddaniem zaangażowanym w polskie górnictwo. Podobnie dziękuję również tu obecnym przedstawicielom władz samorządowych Jaworzna, Jastrzębia, Katowic, Libiąża i Wodzisławia – miast, dla których głównie pracują nasze Zamiejscowe Ośrodki Dydaktyczne.

for. ZS

Bardzo dziękuję wszystkim zagranicznym instytucjom i uniwersytetom za wszystkie działania jak praktyki, staże, wycieczki techniczne, dzięki którym nasz wydział włącza się w europejskie problemy nauki i edukacji.

Koncernowi RAG Anthrazit Ibbenburen GmbH za 31 lat praktyk zawodowo-językowych dla naszych studentów.

Especilay thanks to our guest from RAG Anthrazit Ibbenbüern GmbH in Germany, where since 31 years our students can train really high developed underground mining technology.

Szanowni Państwo

Barbórkowe spotkanie to miejsce, gdzie nie można **nie mówić** o sprawach górnictwa – naszego narodowego skarbu i naszej europejskiej specjalności. W tej sprawie obszernie wypowiedział się Rektor AGH – więc ja podpisując się pod słowami rektora w trosce o państwa czas i cierpliwość wątek ten pominię.

Panie Rektorze, Szanowni Państwo

Wszystkim Gościom dzisiejszej uroczystości jeszcze raz serdecznie dziękuję za obecność wśród nas. Calej braci górniczej składam serdeczne życzenia: Jako spadkobiercy idei naszego Patrona Stanisława Staszica – nie pozwólmy naszemu narodowi utracić niepodległości gospodarczej, o którą On tak wytrwale walczył wszelkimi metodami.

Niech dostarczanie surowców dla gospodarki i kraju, niesie nam radość i satysfakcję.

„Święta Barbaro” pomagaj nam,

„Święta Barbaro” miej w swojej opiece nas członków górniczego stanu! – Tu w uczelni i tam na stanowiskach górniczej pracy.

Miej w swojej opiece nasz ciężki górniczy trud i nasz prześwietny górniczy stan.

Bracia górnicy – Szczęść Boże wszystkim!!!

Panie Rektorze, Szanowni Państwo

Na zakończenie pragnę poinformować, że Wydział Górnictwa i Geoinżynierii po raz trzeci uhonorował osoby, które przyczyniły się do jego rozwoju naszym wydziałowym wyróżnieniem zwanym „Kryształowa Barbórka”.

Ponieważ lista zasług wszystkich Laureatów jest bardzo długa, więc pozwólcie państwo, że zamknę ją, w krótkim stwierdzeniu – zrobili dla wydziału bardzo wiele. Na listę laureatów wyróżnienia w tym roku wpisani zostaną:

nr 9. prof. Kazimierz Sztaba

nr 10. prof. Mieczysław Jawień

nr 11. prof. Jerzy Bednarczyk (Poltegor Instytut we Wrocławiu).

nr 12. mgr inż. Stanisław Malik

Laureatom serdecznie gratuluję i bardzo proszę o wystąpienie przed stalle celem odebrania wyróżnienia, panów prodziekatorów – proszę o pomoc w przeprowadzeniu ceremonii wręczenia wyróżnienia.

Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla profesora Jakuba Siemka

Profesor Jakub Siemek otrzymał Nagrodę Ministra, indywidualną, trzeciego stopnia za osiągnięcia organizacyjne. Minister prof. Barbara Kudrycka, przyznała Profesorowi nagrodę za pracę w Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów w okresie 2007–2010, w której pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji VI Nauk Technicznych i członka Prezydium Komisji.

Profesor Jakub Siemek, został również wybrany Wiceprezesem Oddziału Krakowskiego Polskiej Akademii Nauk.
(red)

Profesor Yuriy F. Vasyuchkov honorowym konsulem AGH

W dniu 10 grudnia 2010 roku na uroczystym posiedzeniu Senatu z okazji tradycyjnej Barbórki prof. Yuriy F. Vasyuchkov otrzymał z rąk Rektora AGH prof. Antoniego Tajdusia tytuł honorowego konsula AGH.

Profesor Yuriy F. Vasyuchkov od 45 lat pracuje w Moskiewskim Uniwersytecie Górniczym. Podczas swej działalności naukowo-badawczej opublikował 226 prac, w tym 19 monografii. Niektóre z nich zostały wydane drukiem w Polsce, Ukrainie, Kazachstanie, Uzbekistanie, Chinach, USA, Czechach, Węgrzech, Włoszech, Turcji i Bułgarii. Był promotorem 27 doktoratów, opiekunem 5 habilitacji i recenzentem ponad 20 prac doktorskich.

Jego zasadnicze kierunki badawcze to:

- niekonwencjonalne metody eksploatacji złóż węgla,
- zgazowanie węgla z wykorzystaniem otworów wiertniczych,
- przepływy gazu w ośrodkach porowatych,
- produkcja energii elektrycznej z węgla,
- metody mikrobiologiczne w górnictwie węgla.

Poruszane zagadnienia są interesujące, tak z teoretycznego, jak i z praktycznego punktu widzenia, czego dowodem może być uzyskanie przez prof. Yuriya F. Vasyuchkova 35 patentów oraz godności akademika Rosyjskiej i Ukraińskiej Akademii Górniczej. Jest on laureatem Nagrody Pań-

stwowej oraz pełni funkcję sekretarza Oddziału Górniczego Rosyjskiej Akademii Nauk Przyrodniczych.

Profesor Y. F. Vasyuchkov od dłuższego czasu współpracuje naukowo i organizacyjnie z Akademią Górniczo-Hutni-

foto: ZS

czą w Krakowie oraz Głównym Instytutem Górniczym w Katowicach. Wielokrotnie uczestniczył w konferencjach naukowo-technicznych, organizowanych głównie przez Wydział Wiertnictwa, Nafty i Gazu. Wygłaszał referaty, prowadził sesje i był członkiem Komitetów Naukowych Konferencji. Publikował artykuły między innymi w kwartalniku Archiwum Górnictwa PAN,

gdzie jest członkiem Rady Programowej. Na podkreślenie zasługuje wydanie przez Główny Instytut Górnictwa w 2004 roku książki pt. „Fizykochemiczne metody odmetanowania pokładów węgla”.

W ramach rewizyt polscy uczeni brali aktywny udział w konferencjach naukowych, organizowanych przez Rosyjską Akademię Nauk Przyrodniczych i Uniwersytet Górniczy w Moskwie.

Procedura nadania godności rozpoczęła się 23 marca 2009 roku kiedy to Rada

Wydziału Wiertnictwa, Nafty i Gazu w tajnym głosowaniu jednogłośnie opowiedziała się za przyznaniem profesorowi Yuriy Fedorovichowi Vasyuchkovowi tytułu „Honorowego Konsula Akademii Górniczo-Hutniczej”. Senat AGH jednoznacznie poparł ten wniosek 23 września 2009 roku.

✉ Andrzej Gonet

foto: ZS

Profesor Henryk Filcek – odnowienie doktoratu po 50 latach

W środę 8 grudnia 2010 roku, odbyło się w naszej akademii niezwykle wydarzenie – uroczyste posiedzenie Senatu AGH oraz Rady Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii poświęcone odnowieniu doktoratu po 50 latach Profesora Henryka Filcka. Dokonania profesora sprawiły, że rady czterech Wydziałów: Górnictwa i Geoinżynierii, Wiertnictwa Nafty i Gazu, Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska oraz Inżynierii Mechanicznej i Robotyki wystąpiły do senatu uczelni o wyróżnienie Go poprzez uroczystość odnowienia doktoratu po 50 latach. Promotorem Dostojnego Jubilata – byłego Rektora Akademii Górniczo-Hutniczej był obecny Rektor AGH, profesor Antoni Tajduś. On też w imieniu swoim oraz całej społeczności akademickiej podziękował Profesorowi Filckowi za wielkie dokonania na rzecz swojej Alma Mater. Przede wszystkim podkreślił zaangażowanie Jubilata w rozwój uczelni, zarówno pod względem nauki, jak i infrastruktury, oraz za to, że przez wiele lat budował markę pod nazwą Akademia Górniczo-Hutnicza.

Występujący po Rektora AGH Dziekan Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii – profesor Piotr Czaja podkreślił, że przez całe lata profesor Henryk Filcek był wzorem nauczyciela akademickiego i wychowawcy. Dzięki Jubilatowi Uczelnia wzbogaciła się o nowe inwestycje oraz weszła w żywy kontakt z ekspertami górniczymi z całego świata, m.in. dzięki aktywnym działaniom w Światowych Kongresach Górniczych. Zauważył wyraźne podobieństwo pomiędzy rektorem Filckiem, a obecnie urzędującym Rektorem AGH A. Tajdusiem, kwitując je słowami, że „w dziełach uczniów zawsze można dostrzec dzieła ich mistrza”.

Henryk Filcek urodził się w rodzinie nauczyciela wiejskiego, 9 listopada 1928 roku w Niemczyku (kujawsko-pomorskie). Studia wyższe odbył w latach 1947–1952 na Wydziale Górniczym Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie i uzyskał z wyróżnieniem dyplom magistra inżyniera górnika.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych nadała mu Rada Wydziału Górniczego AGH na podstawie pracy pt. „Stan naprężenia i odkształcenia wokół wyrobiska chodnikowego, jako funkcja czasu” 7 grudnia 1960 roku. Stopień naukowy doktora habilitowanego nadała mu ta sama Rada w 1965 roku, a tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nadała mu Rada Państwa w 1971 roku, a profesora zwyczajnego w 1978 roku.

Henryk Filcek pracował od 16 grudnia 1949 roku nieprzerwanie w Akademii Górniczo-Hutniczej, przechodząc kolejno wszystkie szczeble służbowe nauczyciela akademickiego. Pracował na Wydziale Górniczym, będąc kolejno od roku 1966 kierownikiem zakładu, następnie kierownikiem Katedry Mechaniki Górniczej (od 1967 po zmarłym profesorze Antonim Salsustowiczu), a od 1969 roku, po zmianie nazwy – dyrektorem Instytutu Geomechaniki Górniczej AGH, przemianowanego w 1989 roku na Katedrę Geomechaniki Górniczej i Geotechniki AGH. Katedra w tym czasie rozwinęła się naukowo i organizacyjnie w liczącą się w skali krajowej i międzynarodowej placówkę z zakresu mechaniki górotworu. Sukcesy katedry łączy się powszechnie z osobą profesora Filcka, który wykazywał ogromne osobiste zaangażowanie w jej sprawy, a jego szerokie kontakty krajowe i zagraniczne sprzyjały rozwiniętej współpracy katedry z nauką i praktyką.

Działo się tak, ponieważ w 1951 roku Henryk Filcek, równoległe z pracą w AGH, rozpoczął pracę w górnictwie, jako nadgórnika kopalni „Nowy Orzeł Biały” w Bytomiu. Przez następne lata kontynuował ją obok zasadniczej działalności w uczelni. W latach 1952–1956 był starszym projektantem pracowni górniczej Biura Projektów Przemysłu Materiałów Wiążących w Krakowie, a w latach 1969–1970 specjalistą konsultantem do spraw górniczych kopalni „Janina”.

Taki przebieg pracy zawodowej pozwolił H. Filckowi zdobyć doświadczenie praktyczne, znakomicie wykorzystane w jego działalności naukowej i współpracy z górnictwem. Był wielokrotnie zapraszany do udziału w komisjach ekspertów gospodarczych, akcjach ratowniczych, dwukrotnie był wybierany wiceprezesem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa w Katowicach. Przez wiele lat był także członkiem Komisji ds. Tępań w zakładach wydobywających węgiel kamienny i rudy miedzi.

W latach 1966–1969 był prodziekanem, a 1969–1972 dziekanem Wydziału Górniczego AGH. W latach 1972–1974 był prorektorem, a w latach 1974–1979 rektorem AGH. Na wszystkich tych stanowiskach, które łącznie piastował przez 13 lat, położył wielkie zasługi dla rozwoju Wydziału Górniczego i uczelni. Polegały one na stymulowaniu dynamicznego rozwoju kadry (wzrost liczby doktoratów, habilitacji i tytułów profesorskich) oraz szczególnej tro-

so o poziom merytoryczny i metodyczny procesu dydaktycznego wraz z nowocześnieowaniem jego bazy materialnej (doksztalcanie dydaktyczne i pedagogiczne kadry, wydawnictwa dydaktyczne, akcje przebudowy i wyposażenia sal dydaktycznych).

Pod kierunkiem Rektora Filcka uczelnia charakteryzowała się m.in. znakomitymi wynikami współpracy z przemysłem, administracją terenową i wychowankami AGH. Przede wszystkim jednak czas lat 70-tych XX wieku to rozwój zarówno bazy dydaktycznej, jak i socjalnej.

W czasie swojej kadencji rektorskiej rozbudował rozpoczęte przez rektora Żemajtisa miasteczko studenckie. Zbudowano i oddano do użytku 16-kondygnacyjny dom studencki (nr inwestycyjny 3, obecnie „Kapitol”) oraz 16-kondygnacyjny dom studencki na rogu ul. Piastowskiej i Armii Krajowej (nr inwestycyjny 38, obecnie „Akropol”). Budowa ta była w przeszłości wstrzymana. Przez lata stał jedynie stalowy szkielet. Dzięki mediacji profesora Filcka, która doprowadziły do zawarcia umowy o współpracy AGH i przemysłu w zakresie kruszywa keramzytowego, wznowiono i ukończono budowę w ramach eksperymentu z użyciem właśnie tego kruszywa.

Staraniem Rektora Filcka wznowiono, dokończono, wyposażono i oddano do użytku wstrzymaną przez wiele lat budowę specjalistycznej przychodni lekarskiej przy ul. Armii Krajowej. Budowa została przed laty wstrzymana m.in. wskutek błędnej koncepcji poprzedników – tzw. szpitalika studenckiego. Rektor Filcek uznał tą budowę, w świetle obowiązujących w służbie zdrowia przepisów, za nierealną i dokończył dzieła, zmieniając funkcję obiektu.

Warto przypomnieć, że Rektor Filcek doprowadził do wykupienia przez AGH bliźniaczego pensjonatu „Luna” przylegającego do pensjonatu „Baśka” w Krynicy Zdroju i uruchomienia ośrodka dla pracowników AGH. Przy współpracy z władzami ówczesnego województwa nowosądeckiego wykwaterowano do innych mieszkań zastępczych ludzi, którzy w czasie okupacji zajęli pomieszczenia w pensjonacie „Luna”. Pod szyldem „kapitałnego remontu”, przy współpracy z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeprowadzono gruntowną przebudowę i rozbudowę ośrodka w Krynicy-Zdroju polegającą na wymianie drewnianych stropów, instalacji elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej oraz centralnego ogrzewania, likwidacji zbędnej klatki

schodowej, dobudowaniu kuchni i jadalni. Wszystko to zostało zrobione w rekordowo krótkim cyklu inwestycyjnym przy wyłączeniu starego ośrodka „Baśka” tylko przez jeden sezon wycieczkowy.

W tym samym czasie rektor Filcek przywrócił, usunięte w latach 50-tych pomniki górników i hutników przed wejście gmachu głównego (A-0), co połączono z przebudową i rozbudową schodów wejściowych (granit zamiast zniszczonego lastrika, dobudowanie podejść bocznych). Szczegóły tej skomplikowanej operacji opisał w swojej książce „Rektorskie opowiadania” (Wydawnictwo „Geo”, 2005). Dzięki jego wysiłkom dokonano także wymiany zniszczonej posadzki lastrkowej i schodów w holi gmachu głównego (A-0) na płyty z kamienia naturalnego.

W ramach przygotowań do obchodów 60-lecia AGH udało się za kadencji rektora Filcka wybudować budynek nowej stołówki pracowniczej, która do tej pory funkcjonowała w piwnicach gmachu A-0.

Po rozpoczęciu kadencji rektor Filcek dowiedział się, że na składowisku leżą od lat elementy hali sportowej (produkcji ówczesnej NRD), które zostały podarowane krakowskiemu AZS-owi. Organizacja ta nie miała odpowiedniej zdolności inwestycyjnej, a składowane elementy były już częściowo rozkradzione. Uczelnia brakowało zaś hali sportowej. Przeprowadzone przez Rektora Filcka negocjacje z Zarządem AZS, doprowadziły do zawarcia umowy o przekazaniu AGH hali w elementach, w zamian za określony okres użytkowania jej przez AZS. Powstał jednak problem lokalizacji, gdyż plan zagospodarowania Miasteczka Studenckiego nie przewidywał w ogóle budowy hali sportowej. Po negocjacjach z ówczesnym rektorem UJ, prof. Karasim udało się uzyskać zgodę na umieszczenie hali na terenach UJ przy ulicy Piastowskiej, obok istniejącej hali studium wychowania fizycznego UJ. Uroczyste oddanie obiektu AGH odbyło się pod koniec kadencji rektorskiej, m.in. przy udziale wicepremiera Barcikowskiego.

Patrząc dziś z perspektywy czasu, niewątpliwą zasługą rektora Filcka było uwolnienie Wydziału Elektrotechniki od „piętna” górnictwa i hutnictwa, pomimo braku poparcia ze strony większej części grona profesorskiego. Zmiana nazwy Wydziału Elektrotechniki Górniczej i Hutniczej na Elektrotechniki, Automatyki i Elektroniki zaowocowała dynamicznym rozwojem kadry i znacznie ułatwiła absolwentom znalezienie zatrudnienia, bowiem nie byli oni już utożsamiani tylko z przemysłem ciężkim. Jednocześnie udało się doprowadzić do uruchomienia nowego kierunku studiów na tym wydziale – telekomunikacji, tu z kolei przy znacznych oporach ze strony Politechniki Krakowskiej. Jak pokazuje

teraźniejszość, ta ryzykowna decyzja (na początku kierunek wspomagał tylko jeden pracownik samodzielny – doc. Pach) okazała się „strzałem w dziesiątkę”, a Katedra Telekomunikacji AGH jest obecnie jedną z najlepiej rozpoznawalnych w kraju.

Rozwijające się wydziały i kierunki studiów nie mogły pozostać bez odpowiedniej bazy dydaktycznej. Podczas kadencji rektora Filcka zbudowano pawilon „Zębiec” dla Instytutu Elektrotechniki przy ul. Czarnowiejskiej. Obiekt powstał w rekordowym tempie, przy doskonałej współpracy z krakowską „Chemobudową”.

Dorobek naukowy profesora Filcka obejmuje ok. 100 publikacji oraz dziewięć patentów, trzy wzory użytkowe i kilkaset opracowań i ekspertyz wykonanych dla przemysłu. Profesor Filcek jest aktualnie jednym z najwybitniejszych przedstawicieli nauki w dziedzinie mechaniki górotworu, uznanym nie tylko w kraju lecz również za granicą. Na autorytet naukowy Profesora Filcka złożyły się przede wszystkim jego publikacje naukowe, a także jego czynna działalność w międzynarodowych organizacjach naukowych: International Society of Rock Mechanics, International Bureau of Strata Mechanics, World Mining Congress.

Osiągnięcia naukowe profesora H. Filcka polegają na twórczym rozwinięciu mechaniki górotworu, a w szczególności na:

- opracowaniu teoretycznych podstaw mechanizmu współdziałania obudowy wyrobisk górniczych z górotworem,
- opracowaniu dynamicznego ujęcia szeregu zjawisk zachodzących w górotworze,
- opracowaniu teoretycznych podstaw określania stanów krytycznych zagrażających bezpiecznej pracy w górotworze,
- opracowaniu i wdrożeniu do praktyki szeregu metod i przyrządów badawczo-pomiarowych przyczyniających się do zwiększenia bezpieczeństwa pracy w górnictwie,
- przeniesieniu na polski grunt i twórczym rozwinięciu metod numerycznych w mechanice górotworu, opracowaniu podstaw metodycznych dobierania modeli matematycznych dla górotworu o złożonej strukturze geometrycznej i fizycznej, opracowaniu i uruchomieniu szeregu nowych programów komputerowych.

Obok dorobku o podstawowym znaczeniu dla rozwoju mechaniki górotworu profesor Filcek posiada poważne osiągnięcia w zakresie badań, których problematyka ma szczególne znaczenie dla przemysłu. Do tej grupy prac, należy zaliczyć te dotyczące optymalnego doboru charakterystyki obudowy wyrobisk górniczych do miejscowych warunków geotechnicznych. Prace te rozpoczął profesor Filcek od badań nad dynamicznym ujęciem zjawisk współpra-

cy pomiędzy obudową a górotworem, doprowadzając następnie do ustalenia kryterium optymalnego doboru charakterystyki obudowy. Wyniki tych prac znalazły zastosowanie przy projektowaniu i rekonstrukcji kapitalnych wyrobisk górniczych o dużych rozmiarach jak podszybia, komory materiałów wybuchowych, komory pomp, rozdzielni elektrycznych itp. Według ustaleń zawartych w pracach profesora Filcka przebudowane zostały skutecznie uszkodzone lub zniszczone uprzednio: komora pomp kopalni „Jaworzno”, podszybie kopalni „Siersza”, podszybie i zbiornik retencyjny kopalni „Centrum” i inne.

Niemniej istotne są osiągnięcia w badaniach zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa w górnictwie. Dotyczy to zarówno prac podstawowych, ujmujących niektóre niebezpieczne zjawiska od strony teoretycznej, jak np. teoria zawału, oraz badań stosowanych w większości przypadków wdrożonych do praktyki. Można tu przykładowo wymienić wytyczne w sprawie właściwego wymiarowania półek bezpieczeństwa w stropie i spągu wyrobisk odwadniających w kopalniach węgla brunatnego. Wytyczne te, zastosowane m.in. w kopalni „Konin” przyniosły efektywny wzrost bezpieczeństwa pracy. Z kolei opracowanie podstaw naukowych konstruowania filarów ochronnych w kopalniach odkrywkowych i wdrożenie tych wytycznych w kopalni „Turów” pozwoliło na bezinwestycyjne wybranie z filarów ochronnych dla rzek Nysy i Miedzianki ponad 10 milionów ton węgla brunatnego.

Za powyższe osiągnięcia profesor Filcek (wraz z Docentem Rzepisko) otrzymał nagrodę I stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. W związku z wdrożonymi pracami naukowymi otrzymał tytuł i złotą odznakę „Zasłużonego Racjonalizatora Produkcji” oraz odznakę honorową „Ratownika Górniczego”. Za wdrożoną pracę na temat: „Obudowa głównych wyrobisk udostępniających III poziom wydobywczy kopalni węgla kamiennego Wesola” otrzymał wraz z zespołem nagrodę międzyresortową Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (dawniej KNIT).

Autorytet międzynarodowy profesora Filcka został ugruntowany na wielu kongresach i sympozjach naukowych, w większości międzynarodowych i odbywanych za granicą (b. ZSRR, b. Czechosłowacja, RFN, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Jugosławia), na których wygłaszał referaty, z reguły na zaproszenie organizatorów. Z ważniejszych można tu wymienić referaty na czterech kolejnych dorocznych konferencjach International Bureau for Rock Mechanics, sympozjach Society for Strata Mechanics, sympozjum na temat badań operacyjnych w górnictwie na Uniwersy-

tecie Technicznym Clausthal (RFN, 1974), symposium zorganizowanym przez Międzynarodowe Stowarzyszenie APCOM (RFN, 1979 i 1990) oraz międzynarodowym symposium na temat „Field measurement in rock mechanics” w Zurichu (Szwajcaria, 1977), Światowym Kongresie Górniczym, który odbył się w Istambule (Turcja, 1987), gdzie przewodniczył także sesjom kongresu. Wyrazem uznania autorytetu międzynarodowego profesora Filcka było wybranie Go na Światowym Kongresie Górniczym w Düsseldorfie (RFN, 1975) na członka Międzynarodowego Komitetu Organizacyjnego Światowych Kongresów Górniczych, w którym obecnie jest członkiem honorowym.

W Polsce profesor Henryk Filcek wraz z profesorem Zdzisławem Gergowiczem z Politechniki Wrocławskiej stworzyli Zimową Szkołę Mechaniki Górnotworu. Konferencję organizowaną od 1974 roku na przemian przez Katedrę Geomechaniki, Budownictwa i Geotechniki AGH oraz przez Instytut Geotechniki i Hydrotechniki Politechniki Wrocławskiej. W 2010 roku odbyła się XXXIII Szkoła, która wytrzymała próbę czasu i nadal cieszy się ogromnym uznaniem i powodzeniem.

Profesor H. Filcek posiadał zawsze niezwykły dar przyciągania młodych, zdolnych ludzi, którzy pod jego kierunkiem szybko rozwijali się naukowo. Wypromował do tej pory szesnastu doktorów, a w kierowanym przez niego zespole pięć osób uzyskało stopień doktora habilitowanego. Zawsze przywiązywał ogromną wagę do osobistej pracy z młodą kadrą. Zorganizował swego czasu międzynarodowe studium doktoranckie z zakresu mechaniki górotworu, na którym wykładał teorię sprężystości i plastyczności oraz podstawy reologii.

Przejąwszy po śmierci profesora Antoniego Salustowicza w 1967 roku jego szkołę naukową, profesor Filcek rozwinął ją i utworzył własną szkołę, która koncentruje się na doświadczalnej mechanice górotworu oraz metodach komputerowych. W tych dziedzinach wychował kilkunastu wybitnych specjalistów np.: prof. Z. Kłeczek, dr F. Skudrzyk, prof. J. Wałaszczak, prof. A. Tajduś, prof. T. Majcherczyk, prof. T. Mikoś, prof. M. Cała.

Można powiedzieć, że profesor Filcek jest wybitnym pedagogiem i niezwykle utalentowanym wykładowcą. Choć wykładał mało „medialne” przedmioty, takie jak: mechanikę teoretyczną, wytrzymałość materiałów, mechanikę górotworu, podstawy teorii sprężystości i plastyczności, podstawy reologii, wielokrotnie wygrywał anonimowe ankiety studenckie na najlepszego wykładowcę i wychowawcę. W 1995 roku profesor Filcek został laureatem pierwszego stopnia nagrody im prof.

W. Taklińskiego w konkursie na najlepszego dydaktyka.

Poza działalnością organizacyjną w szkolnictwie wyższym, o której była mowa powyżej, profesor Filcek działał aktywnie w organizacjach i towarzystwach naukowych. W swojej Alma Mater był członkiem Zarządu Głównego oraz przewodniczącym Koła Wydziału Górniczego Stowarzyszenia Wychowanków AGH.

Poza uczelnią był członkiem Komitetu Górnictwa PAN, pracował aktywnie w Komisji Nauk Technicznych, a następnie w Komisji Górniczo-Geodezyjnej Oddziału Krakowskiego PAN, będąc członkiem komitetu redakcyjnego prac tejże komisji. Wyrazem uznania autorytetu naukowego profesora Filcka było powołanie Go w skład Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych, w której działał w latach 1973–1976 oraz 1988–1991. W 1991 roku wybrany został na członka Centralnej Komisji ds. tytułu naukowego i stopni naukowych. Był członkiem Rady Naukowej Głównego Instytutu Górnictwa i przewodniczącym Rady Programowej Wydawnictw GIG.

Za wybitne osiągnięcia w pracy naukowej i pedagogicznej nadano profesorowi Filckowi szereg odznaczeń państwowych, wśród nich Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1969) i Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1988). Jest Generalnym Dyrektorem Górniczym I stopnia.

Profesor Filcek był sześciokrotnie laureatem nagrody Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki I stopnia w dziedzinie badań naukowych, kształcenia młodej kadry naukowej, dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej.

Po przejściu na emeryturę z końcem 1999 roku profesor Filcek nadal wykładał głównie teorię sprężystości i plastyczności oraz geomechanikę na kierunku „Budownictwo”.

Gdy choroba uniemożliwiła dalsze prowadzenie wykładów, profesor H. Filcek rozpoczął pisanie utworów beletrystycznych związanych głównie z historią AGH oraz problemami pedagogiki i dydaktyki uniwersyteckiej. Utwory te są co najmniej raz w roku wydawane i znajdują szeroki odbiór. Na początku tego roku (2010) profesor Filcek wydał obszerny esej pt. „Rozprawa o wykładaniu” (Biuletyn AGH nr 1, 2010), stanowiący zbeletryzowany podręcznik pedagogiki i dydaktyki uniwersyteckiej. Publikacja ta wzbudziła wielkie zainteresowanie, a wygłoszony na Zimowej Szkole Mechaniki Górnotworu i Geoinżynierii w Krynicy – Jego Szkole – wykład, zgromadził najwięcej słuchaczy i zakończył się długotrwałą owacją.

Profesor Filcek wychował kilka pokoleń uczniów, inspirując ich do fascynujących badań w dziedzinie szeroko rozu-

mianej geomechaniki. Zainteresowanie nauką, chęć zrozumienia istoty rzeczy, entuzjazm, celność ocen w bardzo szybko rozwijającej się dziedzinie badań, zdrowy krytycyzm naukowy – to wszystko było zawsze bezcenne dla jego uczniów i współpracowników.

Patrząc z perspektywy czasu, można stwierdzić, że wszyscy trzej rektorzy-Górnicy kontynuowali dzieła swoich poprzedników, a profesor Filcek jest uczniem profesora Budryka i mistrzem profesora Tajdusia. Jest człowiekiem, który na stałe wpisał się w karty historii górnictwa, polskiej nauki i naszej uczelni.

Na zakończenie Rektor AGH Antoni Tajduś powiedział: „Dzisiejsza uroczystość jest szczególnie miła dla mnie osobiście. Jestem bowiem bezpośrednio uczniem profesora Filcka, można powiedzieć naukowym „synem”. Czuję się spadkobiercą jego sposobu myślenia o geomechanice, w którym aparat matematyczny podporządkowany jest zrozumieniu problemu od strony fizycznej. Nasze szlaki naukowe jak i ścieżki kariery akademickiej noszą duże znamiona podobieństwa i w tym przypadku, długotrwała współpraca i więzy pomiędzy generacjami są szczególnie silne”.

Na zakończenie uroczystości profesor Henryk Filcek podziękował zebranim tymi słowami:

**Magnificencjo! Wysoki Senacie!
Panie Dziekanie! Wysoka Rado!**

Dzisiaj nie będzie z mojej strony żadnych popisów oratorskich, chociaż być może niektórzy na nie czekają.

Wiem, z tylko wiadomych sobie wiarygodnych źródeł, że bywałem postrzegany jako człowiek autorytarny, zarozumiały, a nawet wyniosły. Nie kontestuję tych ocen – chociaż są one obciążone powszechnym błędem nieprofesjonalnego postrzegania. Gdyby spojrzeć bardziej wszechstronnie i głęboko, okazałoby się, że byłem, a w szczególności jestem, w ostatnich dziesięcioleciach, człowiekiem pokornym.

Z wielką pokorą dziękuję wszystkim, którzy zebrali się w tej historycznej już auli, z Rektorem AGH na czele, za wielki honor, którym mnie obdarzyliście. Dziękuję też tym, którzy z różnych powodów nie mogli się tu znaleźć, ale są ze mną przyjaznymi myślami.

Jak zwykle kilka słów o rodzinie. Ścieżki mojego życia rodzinnego nie były ani proste, ani głębokie. Dopiero moja żona Ania zintegrowała, a używając piękniejszego języka polskiej matematyki scałkowała (całka, różniczka, pochodna, ułamek, iloczyn, iloraz, średnica, cięciwa, obwódka itd.) nasze rodziny, tak że mamy łącznie 3 dzieci, 10 wnucząt (5 dziewcząt i 5 chłopców) i 3 prawnuków.

12 lat temu głosiłem przy innej okazji, ale z tego samego miejsca, że moja żona Ania jest mi słońcem i najlepszym przyjaciółcą. Nie znajduję piękniejszych słów, wobec tego je powtarzam i potwierdzam. Aniu, proszę abyś wstała z miejsca pokłoniła się naszym przyjaciołom.

Kilka słów o uczelni. Uczelnia nasza zajmuje od wielu lat pierwsze lub drugie miej-

sce w rankingu uczelni technicznych. Incydentalnie trafi się miejsce trzecie, gdy ktoś się potknie (wśród jurorów). Krótko mówiąc jest AGH najlepszą politechniką w Polsce. To moje stwierdzenie niewiele znaczy, ale uprawnia do złożenia na ręce rektora, mojego ucznia, życzenia, które jest zarazem trudnym zadaniem. Aby trochę odprężyć sytuację, użyję języka kierowców. Antoś! Dodaj jeszcze gazu, aby wjechać tą wspa-

niałą uczelnią na godne miejsce w rankingu międzynarodowym!

Na zakończenie chciałbym jeszcze raz podziękować, decydując się na sprecyzowanie istoty tego, za co chcę dziękować. Moi rówieśnicy od razu mnie rozumieją. Młodszy i najmłodszy zapamiętaliby moje słowa. Oto one: **Dziękuję za dobrą starość!**

Kocham was!

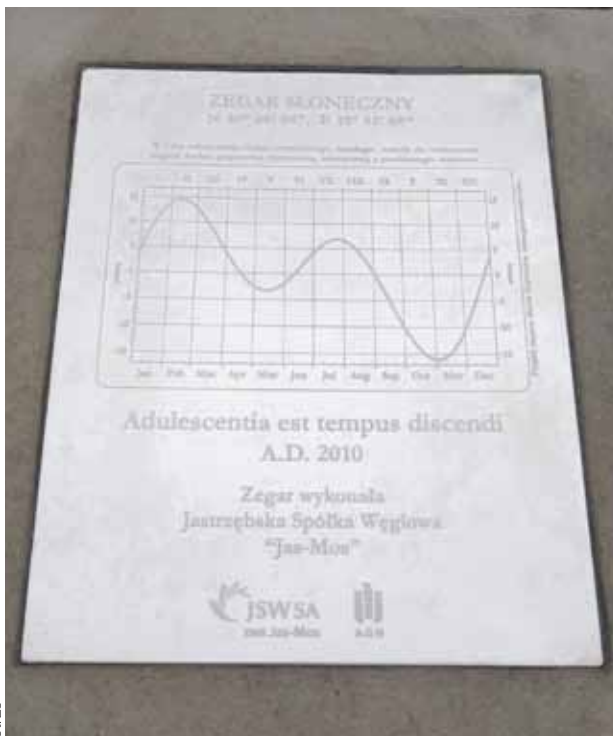
Odstąpienie równikowego zegara słonecznego

W dniu 10 grudnia 2010, na skwerze przy pawilonie B-5, przy Lokomotywie AGH, odstąpiono równikowy zegar słoneczny. Zegar został wykonany przez Jastrzębską Spółkę Węglową. Odstąpienia dokonali: Rektor AGH prof. Antoni Tajduś, Jarosław Zagórowski (prezes JSW), Andrzej Tor (Wiceprezes JSW), Piotr Bojarski (Dyrektor KWK – JAS-MOS Mieczysław Lubryka (Kierownik Działu Przygotowania Produkcji i Rozwoju Kopalni JAS-MOS), Antoni Jakubów mało widoczny (Dyrektor Zespołu Zagrożeń Naturalnych w Biurze Produkcji JSW SA). (red)

cy do precyzyjnego odczytywania godzin. Ponadto planujemy wykonać tablicę edukacyjno-informacyjną.

Nazwa zegara równikowego pochodzi od ustawienia jego tarczy w płaszczyźnie równika ziemskiego. Idąc tym tropem, oś koła, która jest jednocześnie gnomonem, ustawiona jest pod kątem szerokości geograficznej Krakowa, czyli jest równoległa do osi kuli ziemskiej. Wiosną i latem cień gnomonu pada na górną stronę koła, która posiada skalę czasu letniego. Jesienią i zimą oświetlana jest dolna płaszczyzna koła, gdzie umieszczono skalę czasu zimowego.

tekst informacyjny i fotografie ze strony: www.gnomonica.com/galeria/galeria_agh.html
fotografie z odstąpienia na str 22

for.ZS

Do zbudowania jednego z nielicznych w Polsce zegarów równikowych posłużyło oryginalne koło wyciągowe z szybu kopalni węgla kamiennego. Wybór takiego właśnie motywu nie był przypadkowy. Chodziło po pierwsze o zegar dla Akademii Górniczo-Hutniczej, więc symbolika nie wymaga dalszego uzasadniania. Po drugie zaś, należało dobrze wkomponować czerwone koło wyciągowe w otoczenie, a w szczególności w sąsiedztwo postawionej tam wcześniej lokomotywy z tak samo czerwonymi kołami. Wykonawcą tego oryginalnego zegara była Jastrzębska Spółka Węglowa, której pracownicy włożyli w zadanie wiele serca. Duże podziękowania także dla pana Pawła Myśliwca, przedstawiciela AGH, który przez ponad rok koordynował działania doprowadzające do powstania tego zegara. Obok koła znajduje się postument z tabliczką informacyjną, na której jest wykres równania czasu, służą-

Nowa siedziba Biblioteki Wydziału IMiR

W dniu 17.12.2010 roku odbyło się uroczyste otwarcie nowej siedziby Biblioteki Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Robotyki, w pawilonie B-3.

Na tę uroczystość przybyło wielu znamienitych gości: Rektor AGH prof. Antoni Tajduś, Prorektor ds. Nauki prof. Tomasz Szumc, Prorektor ds. Ogólnych prof. Tadeusz Słomka, Kwestor AGH mgr Maria Ślizień, Dyrekcja Biblioteki Głównej AGH – mgr Ewa Dobrzyńska-Lankosz, mgr Maria Garczyńska i dr Jerzy Krawczyk oraz zaproszeni pracownicy wydziału. Obecny był również prezes firmy ARFIDO, Piotr Mielcarek.

Uroczystość otworzył Dziekan Wydziału IMiR prof. Janusz Kowal, przedstawiając historię budowy biblioteki i jej charakterystykę. Przecięcia wstęgi dokonali: Rektor AGH i Dziekan WIMiR.

Biblioteka zajmuje powierzchnię 321,6 m², w tym:

- 104,7 m² – Czytelnia i Wypożyczalnia Studencka,
- 30,6 m² – Czytelnia Pracownicza,
- 55,4 m² – Magazyn.

Na tej powierzchni rozmieszczony jest księgozbiór: książki, czasopisma i zbiory specjalne, zarówno biblioteki wydziałowej, jak i dawnych bibliotek 4 katedr, które wraz z powstaniem w 1995 roku biblioteki wydziałowej weszły w jej skład.

Przeprowadzona w 2009 roku inwentaryzacja zbiorów wykazała aktualny stan ilościowy księgozbioru. Na dzień 31.12.2009 roku stan ten wynosił:

- książki – 36199 vol.
- czasopisma – 1920 vol.
- zbiory specjalne – 814 jedn. obl.

Układ księgozbioru dydaktycznego wypożyczalni – czytelnia studenckiej jest działowy, z wolnym dostępem do półek. Studentom udostępniono również 8 stanowisk komputerowych.

Biblioteka WIMiR posiada nowoczesny system ochrony i identyfikacji księgozbioru firmy ARFIDO, który działa w oparciu o technologie identyfikacji za pomocą fal radiowych RFID (Radio Frequency Identification). Umożliwia on ochronę na różnych poziomach – od rozpoznawania książki przenoszonej przez bramkę zabezpieczającą, po automatyczne porządkowanie i przeprowadzanie kontroli księgozbioru bez zdejmowania książek z półek. Do tego stu-

ży urządzenie składające się z ręcznego czytnika i przenośnego komputera.

System ARFIDO połączony jest z systemem bibliotecznym Patron w wersji 3.0.5., który jako nowoczesny system informatyczny obsługuje moduły: gromadzenie, opracowanie, udostępnianie.

System ARFIDO umożliwia czytelnikowi samodzielne wypożyczanie i zwrot książek.

Uruchomiony został również katalog online OPAC, co daje czytelnikowi możliwość przeglądania zasobów, przeglądania swojego konta bibliotecznego oraz kontaktu z bibliotekarzem.

Biblioteka WIMiR, po wielu latach borykania się z problemami lokalowymi, znalazła wreszcie swoją stałą, przestronną siedzibę. Umożliwiła to jej dalszy rozwój, pracownikom poprawia komfort pracy, a studentom stwarza odpowiednie warunki do nauki, dając możliwość szybkiego i sprawnego dostępu do fachowej literatury.

oprac. Irena Zajdel, Jolanta Zagórna

fot. arch. autorki

AGH członkiem Koalicji Otwartej Edukacji

30 grudnia 2010 roku, w dniu Domeny Publicznej, Akademia Górniczo-Hutnicza przystąpiła do Koalicji Otwartej Edukacji (KOED). To kolejny krok w kierunku wspierania otwartych rozwiązań w edukacji podjęty przez AGH.

Koalicja Otwartej Edukacji jest porozumieniem organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze edukacji, nauki i kultury. Celem Koalicji jest budowanie, promocja i wszelka działalność na rzecz otwartych zasobów edukacyjnych oraz wolności redystrybucji. KOED przez swoje inicjatywy wpływa na kształtowanie i promowanie otwartej edukacji w Polsce. Wśród jej dokonań warto wymienić przewodniki po otwartych zasobach edukacyjnych oraz otwartej nauce. Obie broszury stanowią doskonałe, przejrzyste wprowadzenie w dziedzinę. Można je ściągnąć za darmo ze strony KOED-u.

Udział AGH w Koalicji to ważne wydarzenie. Zaangażowanie uczelni w ruch otwartej edukacji i nauki ułatwi rozprzestrzenianie się dobrych praktyk w obszarze opracowywania i dzielenia się zasobami edukacyjnymi w środowisku akademickim. Wymiana efektów pracy może przyczynić się do podniesienia efektów i jakości kształcenia. Z drugiej strony pozwala na budowanie mocnej strategii otwartości w Polsce.

Współpraca naszej uczelni z Koalicją rozpoczęła się już ponad rok temu, przy okazji budowy Open AGH – pierwszego w Polsce uczelnianego repozytorium otwartych materiałów edukacyjnych opracowywanych przez pracowników i studentów AGH, które uruchomione zostało w styczniu 2010 roku. Podczas tworzenia Open AGH, Koalicja dostarczyła niezbędnego wsparcia w kwestiach prawnych (wybór licencji dla materiałów) oraz organizacji dostępu do zasobów.

AGH już od szeregu lat podejmuje inicjatywy, mające na celu otwieranie zasobów. Zaliczyć do nich można np. udostępnione przez Centrum e-Learningu (na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach) kursy e-learningowe i publikacje wprowadzające w tematykę wykorzystania mediów społecznościowych w edukacji, kursy przygotowawcze dla przyszłych studentów w ramach tzw. Roku Zerowego AGH itp.

Przypominamy, że mówimy tu o ruchu, który na świecie nie jest już niszowy i niedługo też będzie takim w Polsce. Ho-

zizon Report, doroczny, wielki i świetny raport na temat wykorzystania nowych mediów w kształceniu, uznał rozwój otwartych treści edukacyjnych na szeroką skalę za kwestię najbliższej przyszłości. Jest to związane ze zmianą paradygmatu kształcenia na taki, w którym większe znaczenie ma sam proces uczenia się niż informacja zawarta w wykładach, kursach i przekazywana uczącym się na zajęciach. Ponieważ informacja jest wszechobecna, prawdziwym wyzwaniem jest efektywne jej wykorzystywanie.

To przekonanie podzielają też polskie władze. Departament Strategii Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego już rok temu rekomendował wspomniany „Przewodnik po otwartej nauce” pracownikom polskich jednostek naukowych.

Mamy więc nadzieję, że nasze działania w kierunku wspierania otwartości przyczynią się do pojawienia się kolejnych projektów uczelni wyższych na polskiej mapie otwartości.

Koalicja Otwartej Edukacji: koed.org.pl

✉ Karolina Grodecka

Centrum e-Learningu AGH
<http://www.cel.agh.edu.pl>

Stowarzyszenie Techników Polskich w Wielkiej Brytanii – spotkanie w AGH

W przeddzień wigilii, 23 grudnia 2010 roku, na terenie uczelni, odbyło się spotkanie z delegacją Stowarzyszenia Techników Polskich w Wielkiej Brytanii. STP jest powstała w 1940 roku organizacją zrzeszającą polskich inżynierów mieszkających i pracujących w Wielkiej Brytanii. Celem spotkania było omówienie możliwości współpracy pomiędzy Stowarzyszeniem, a Akademią Górniczo-Hutniczą.

Ze strony STP w spotkaniu uczestniczyli wiceprezysi stowarzyszenia, panowie Krzysztof Ruszczyński, Piotr Dudek i prof. Mirosław Wyszyński (wirtualnie) oraz pani Ewa Kamińska. Naszą uczelnię reprezentowali: Prorektor ds. Współpracy i Rozwoju prof. Jerzy Lis, Prorektor ds. Nauki prof. Tomasz Szmuc, Prorektor ds. Kształcenia prof. Zbigniew Kąkol, prof. Kazimierz Wiatr z wydziału EAliE, prof. Władysław Kubiak z wydziału IMiC, Tomasz Pyrcz dyrektor Centrum Transferu Technologii oraz przedstawiciele Działu Współpracy z Zagranicą.

Podczas rozmów uczestnicy wyrazili chęć ściślejszej współpracy, obejmującej promocję oraz działalność dydaktyczną ukierunkowaną na kadry inżynierską pracującą w Wielkiej Brytanii, a także ufundowanie wspólnej nagrody dla osób promują-

cych Polskę rynku angielskim. Następnym etapem współpracy będzie podpisanie umowy partnerskiej.

✉ dr inż. Łukasz Wójcik

for. 25

Symposium aluminiowe – ICSOBA 2010 w Chinach

W dniach od 24–28 listopada 2010, odbyło się w Zhengzhou w Chinach, XVIII International Symposium ICSOBA0-2010, zorganizowane przez The International Committee for Study of Bauxite, Alumina & Aluminium (ICSOBA) we współpracy z Zhengzhou Research Institute, CHALCO (Aluminium Corporation of China Limited).

ICSOBA jest międzynarodowym komitetem, którego głównym celem jest promocja wymiany doświadczeń i wyników badań dotyczących poszukiwaniu i eksploatacji złóż boksytów oraz produkcji tlenku glinowego i aluminium. Komitet powstał w 1963 roku w Zagrzebiu (Chorwacja) i przez 45 lat swojej działalności stał się znaną międzynarodową organizacją. Jego siedziba mieściła do 2008 roku na Węgrzech po czym została przeniesiona do Indii. W okresie od 1963 do 2009 roku komitet zorganizował 17 sympozjów i 10 kongresów w różnych krajach świata. Wydawany przez komitet co pół roku Newsletter, jest globalną platformą wzajemnego oddziaływania pomiędzy naukowcami, inżynierami i członkami zarządów firm związanych z przemysłem aluminiowym, a instytucjami badawczo rozwojowymi z całego świata.

Drugi ze współorganizatorów, a zarazem gospodarz XVIII sympozjum, Zhengzhou Research Institute, jest głównym instytutem naukowo-badawczym należącym do koncernu CHALCO, największego chińskiego i światowego producenta aluminium pierwotnego.

Temat przewodni sympozjum „Overview of Bauxite, Alumina and Aluminium

eea grants
Iceland liechtenstein norway

norway grants

Supported by a grant from
Iceland, Liechtenstein and Norway
through the EEA Financial Mechanism
and the Norwegian Financial Mechanism

Industry worldwide with special reference to China”, miał podkreślać fakt, że Chiny to obecnie największy na świecie producent aluminium, wytwarzający rocznie około 15 mln ton tego metalu co stanowi ponad 30% światowej produkcji (45 mln t/r). W konferencji uczestniczyło 200 delegatów z 25 krajów całego świata. Obrady odbywały się w trzech prowadzonych równolegle panelach dyskusyjnych takich jak: 1. Bauxite and other ores aluminium; 2. Alumina production; 3. Production of primary aluminium and carbon materials. Wybrane referaty zostały umieszczone w wydanej przez ICSOBA w 2010 roku monografii Travaux vol. 35, No 39 (ISSN 0350-7548).

W ostatnim dniu chiński gospodarz sympozjum zorganizował dla uczestników wizytę w zakładzie produkującym tlenek glinowy w Henan należącym do CHALCO oraz w hucie aluminium Henan Zhongfu

Industrial Co. Ltd., produkującej rocznie 308 tys. ton metalu pierwotnego.

Chińscy gospodarze zorganizowali również wycieczkę do słynnego klasztoru Shaolin i centrum sztuki walki Kung-fu oraz umieszczonych na liście światowego dziedzictwa UNESCO grot Longmen we wnętrzu, których znajduje ponad 100 tysięcy posągów Buddy wykutych w skale przez mnichów w latach 495–960 ne.

W ramach sympozjum zaprezentowano referat pt. „Aluminium Carbide Formation in Hall-Heroult Cell”, w oparciu o pracę wykonywaną w Katedrze Fizykochemii i Metalurgii Metali Nieżelaznych na Wydziale Metali Nieżelaznych AGH. Jest ona realizowana w ramach Grantu PL269 „Wpływ Al_4C_3 na mechanizm zużycia materiałów katodowych w elektrolizerach aluminium”, sponsorowanego przez Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (European Economic Area Financial Mechanism) i Norweski Mechanizm Finansowy (Norwegian Financial Mechanism) oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Grant jest realizowany we współpracy z SINTEF Materials and Chemistry, należącym do SINTEF Group (Fundacja Badań Naukowych i Przemysłowych przy Norweskim Uniwersytecie Naukowo Technologicznym-NTNU w Trondheim), będącą największą niezależną organizacją badawczą w Skandynawii, oraz SGL Carbon Polska SA, światowego lidera w produkcji węzłów węglowych.

Pełna informacja na temat a na temat realizowanego grantu na stronach: home.agh.edu.pl/~eog/index.php?s=oprojektie

dr hab. inż. Stanisław Pietrzyk
Katedra Fizykochemii i Metalurgii Metali
Nieżelaznych, Wydział Metali Nieżelaznych
AGH

fol. arch. autora

Z wizytą w Centrum Alternatywnych Technologii Energetycznych w Walii

W dniach 5–8 października 2010 roku w Centrum Alternatywnych Technologii Energetycznych w Walii (Center for Alternative Technologies, CAT) odbyły się dwa seminaria zorganizowane przez międzynarodowe organizacje, Low Carbon Societies

elektryczną) wykorzystująca siłę grawitacji obciążanych wodą wagoników oraz ogród z żywnością organiczną.

Seminaria odbyły się w nowo wybudowanym budynku o niskim zapotrzebowaniu na energię. W pierwszym dniu przedsta-

Kolejne dni upłynęły na przedstawieniu czym zajmują się i jakie działania podejmują organizacje w poszczególnych krajach. Gunnar Boye Olesen zaprezentował nową politykę energetyczną Unii Europejskiej. W trakcie paneli dyskusyjnych debatowano jak ograniczyć biurokrację w zakresie np. handlu emisjami CO₂, która jest problemem we wszystkich krajach europejskich. Odbyły się także warsztaty, podczas których uczestnicy budowali modele w oparciu o moduły fotowoltaiczne. Zorganizowana została tura studyjna po Centrum Alternatywnych Technologii Energetycznych, prowadzona przez głównego inżyniera, pana Jaise Kuriakose, który przedstawił wiele ciekawych informacji na temat funkcjonowania ośrodka i danych technicznych poszczególnych urządzeń (m.in. kotła na biomasę, turbiny Peltona i kolektorów słonecznych).

W ostatnim dniu uczestnicy wzięli udział w konferencji rozpoczynającej pracę Walijskiego Zespołu ds. Polityki Klimatycznej. Głównymi prelegentami byli pani Jane Davidson, Minister ds. Zmian Klimatu w rządzie Walii oraz pan Carwyn Jones, Pierwszy Minister rządu Walii. W ramach konferencji zaprezentowano nową politykę klimatyczną Walii, której głównym celem jest redukcja emisji CO₂ w różnych sektorach gospodarki oraz w gospodarstwach domowych do 2020 roku.

Widok ze wzgórza na Centrum Alternatywnych Technologii Energetycznych

Network oraz International Network for Sustainable Energy (INforSE-Europe)¹. W seminariach brał udział Wojciech Goryl, student IV roku Wydziału Energetyki i Paliw Akademii Górniczo-Hutniczej, jako członek Polskiego Klubu Ekologicznego (PKE), który wchodzi w skład sieci INforSE.

Seminaria były zorganizowane przez Gunnar Boye Olesen i Judit Szoleczky z INforSE-Europe wraz z CAT oraz Wales Institute for Sustainable Education (WISE). Uczestniczyli w nich przedstawiciele organizacji pozarządowych z kilkunastu krajów (Dania, Francja, Polska, Niemcy, Wielka Brytania, Węgry, Bułgaria, Hiszpania, Portugalia, Rosja, Grecja, Ukraina, Rumunia, Macedonia i Turcja).

Centrum CAT powstało w 1975 roku; jest ono usytuowane na malowniczym wzgórzu, nieopodal miejscowości Machynlleth w środkowej Walii. Głównymi celami CAT są demonstracje technologii odnawialnych źródeł energii oraz promocja ekologicznego trybu życia. Na terenie ośrodka można zapoznać się z projektami takimi jak: pierwszy w Wielkiej Brytanii dach wykonany z paneli fotowoltaicznych, różnego rodzaju turbiny wiatrowe oraz turbiny wodne. Dużym zainteresowaniem wśród uczestników cieszyły się niekonwencjonalne metody ocieplania budynków z wykorzystaniem słomy lub wełny owczej, a także kogeneracyjny kocioł na zrębki drzewne o mocy 250 kWt i 100 kWe. Centrum wyposażone jest w dodatkowe atrakcje, takie jak kolejka linowo-terenowa (nie zasilana energią

wiono proponowane oraz obecnie realizowane metody wycofywania paliw kopalnych z sektora energetycznego w takich krajach jak Wielka Brytania, Niemcy, Francja i Węgry oraz wpływ tych działań na ich ekonomię. Wyniki analiz zaprezentowano w postaci scenariuszy, np. całkowitej rezygnacji z energii jądrowej, paliw kopalnych oraz wdrożenia technologii sekwestracji dwutlenku węgla, Carbon Capture and Sequestration (CCS). Na uwagę zasługuje też brytyjska inicjatywa o nazwie „ZeroCarbonBritain2030”, która zakłada wycofanie paliw kopalnych z sektora energetyki do 2030 roku.

ES Wojciech Goryl

¹ Prof. dr hab. Adam Gula (Wydział Energetyki i Paliw AGH) był współzałożycielem sieci INforSE w czasie Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro w roku 1992.

Kolejka linowo-terenowa

Energia przyjazna środowisku

Jak co roku, obchodom Barbórkowym towarzyszyła konferencja naukowa, której trudów organizacji podjęła się akademika wespół z firmą Novmar, zaś patronatu udzielił Rektor AGH prof. Antoni Tajduś oraz Wiesław Nowak Prezes Novmar Sp. z o.o.

AGH skupił się na ogólnych uwarunkowaniach i aspektach prawnych dotyczących szeroko rozumianej energetyki w krajach Unii Europejskiej oraz w Polsce. Część naukową uzupełnił referat dra Roberta Oleńnicza z Wydziału Geodezji Górniczej i In-

foto: ZS

„Energia przyjazna środowisku” – pod takim hasłem w dniach 8–9 grudnia 2010 roku spotkali się przedstawiciele świata nauki i przemysłu celem wzajemnego zbliżenia oraz wypracowania podstaw do wspólnych działań na rzecz realizacji w Polsce przedsięwzięć opartych m.in. na biomasie, recyklingu, wdrażaniu nowych rozwiązań dla energetyki – finansowanych ze środków unijnych i nie tylko.

Intencją organizatorów stało się rozpowszechnienie rozwiązań mających na celu wykorzystanie tego co wiemy, by chronić to, co mamy, zaś mottem spotkania uczyniono słowa autorstwa Antoine de Saint-Exupéry'ego:

„Ziemi nie odziedziczyliśmy po naszych przodkach,
my ją tylko pożyczliśmy od naszych dzieci”

Spotkanie miało formę wykładów i naukowej prezentacji technologii jakie są wdrażane na całym świecie by chronić naturalne środowisko, w połączeniu z praktycznymi rozwiązaniami i zademonstrowaniem urządzeń do recyklingu między innymi szkła i plastiku.

Ze względu na rozległy zakres zagadnień poruszanych podczas obrad podzielono je na dwa bloki tematyczne czyniąc jednocześnie energetykę pierwszym wątkiem przewodnim.

Profesor Antoni Tajduś Rektor AGH oraz prof. Piotr Czaja Dziekan Wydziału Górniczego i Geoinżynierii AGH zaprezentowali referat pod tytułem: *Stan obecny i perspektywy dla energii opartej na węglu*, zaś prof. Adam Gula z Wydziału Energetyki i Paliw

inżynierii Środowiska AGH na temat spalania odpadów i bardzo ważnego problemu jakim jest emisja zanieczyszczeń do powietrza. W tej części konferencji mogliśmy także zapoznać się z bardzo interesującym referatem pana Martina Atkinsa z OOMS-ITERNER HOF/NOVMAR zatytułowanym *Energia dla ludzi*, w którym autor już na wstępie śmiało stawia tezę: „Przekonanie, że ludzkość rządzi Ziemią jest błędną interpretacją naszego istnienia na tej planecie” (całość referatu poniżej).

Uczestnicy mogli też poznać najnowocześniejsze rozwiązania technologiczne stosowane przez firmę ANDRITZ – przede wszystkim kotły na biomasę. Dalej mieli możliwość dokładnego zapoznania się z procesem technologicznym wytwarzania energii poprzez recykling dzięki prezentacji DB Technologies bv Vmpress.

Pierwszy dzień konferencji zakończono akcentem artystycznym. W Centrum Dydaktyki AGH odbył się znakomity koncert Joanny Słowińskiej oraz Macieja Miecznikowskiego pt. *Tango Moderne*, który zgromadził liczną widownię, czyniąc jednocześnie dowód tezie, że nauka z kulturą znakomicie idzie w parze.

Drugi dzień zarezerwowano na zagadnienia związane z gospodarką odpadami. Pierwsza prezentacja autorstwa prof. Jana Wasylaka z Wydziału Inżynierii Materiałowej i Ceramiki AGH traktowała o recyklingu szkła. Przedstawiciele firm TECTRON oraz SBM Mineral Processing zaprezentowali maszyny i urządzenia zbierające surowce wtórne dla recyklingu oraz mobilne urządzenia do recyklingu gruzu budowlanego i szlaki popielcowej. Profesor Jan Deja z Wydziału Inżynierii Materiałowej i Ceramiki przedstawił referat pt.: *Syntetyczne żużle glinokrzemianowe jako składnik spoiw łączących*, zaś na zakończenie został wyświetlony film o spalarni Stassfurt w Niemczech pt.: *Odpady komunalne źródłem czystej energii*, którym dr inż. Tadeusz Pająk z Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Robotyki AGH prezentował cały proces, wyjaśniając tajniki najnowszych osiągnięć w tym zakresie, które to z powodzeniem są stosowane u naszych sąsiadów.

Uczestnikami konferencji byli między innymi przedstawiciele władz lokalnych i samorządowych, firmy polskie oraz zagraniczne, których profile są związane z tematyką spotkania. Na zakończenie obrad prof. Antoni Tajduś Rektor AGH i Prezes firmy Novmar – Wiesław Nowak zaakcentowali rolę podobnych konferencji, jako znakomitą okazję dla polskich przedsiębiorców i władz samorządowych, by związane kontakty przenieść w przyszłości na grunt swojej działalności zawodowej, co w przyszłości przynieść powinno wymierne efekty dla obu stron.

✉ Agnieszka Krawczyk Novmar
Maciej Okoń AGH

foto: ZS

foto. Z. Sulima

Uroczysty przemarsz ulicami miasta i msza św. w Kolegiacie św. Anny 4 grudnia 2010

fotografie z przemarszu: foto.agh.edu.pl/thumbnails.php?album=200

fotografie z uroczystości: foto.agh.edu.pl/thumbnails.php?album=204

fot. Z. Sulima

Odśnięcie równikowego zegara słonecznego – 10 grudnia 2010

fotografie pod adresem: foto.agh.edu.pl/thumbnails.php?album=203

fot. Z. Sulima

Spotkanie Gwarków – 10 grudnia 2010

fotografie pod adresem: foto.agh.edu.pl/thumbnails.php?album=205

fot. Z. Sulima

Energia dla ludzi

Referat przedstawiony w grudniu 2010 roku – AGH Kraków Konferencja „Energia przyjazna środowisku”

Przekonanie, że ludzkość rządzi Ziemią jest błędną interpretacją naszego istnienia na tej planecie. Siły wszechświata i natury istnieją już od milionów lat i naukowcy uważają, że istnienie życia w ogóle jest konsekwencją sekwencji korzystnych wydarzeń, które doprowadziły do istnienia życia na ziemi – z którego my się rozwinęliśmy. Na pewnym etapie istnienia kontynentu Pangea, płyty kontynentalne zaczęły się poruszać tworząc mapę świata, jaki znamy obecnie. Najwyraźniej poruszającym się w dzisiejszych czasach kontynentem są Indie są – poruszające się z prędkością ok. 15 cm rocznie.

Dinozaury istniały przed nami przez dłuższy czas, około 200 milionów lat – okres o którym ludzie ze swoim istnieniem od około 100,00 lat mogą tylko pomarzyć. Zostały starte z powierzchni ziemi prawdopodobnie przez meteoryty?!

Więc co się stanie z nami?

Rozprzestrzenialiśmy się w ciągu wieków za wyjątkiem kilku potknięć w formie plagi i udało się rozwiać populację w coraz szybszym tempie, do obecnego 7000 mln ludzi mieszkających w różnych miejscach o różnej gęstości populacji.

W przeszłości nasi przodkowie zaczęli gromadzić się i rozwijać domostwa, pozwalające mieszkańcom na rozwój specjalizacji istotnych dla społeczeństwa.

Główną różnicą między ówczesnymi czasami a obecnymi jest styl życia – wtedy trzeba było pracować nieprzerwanie by istnieć; obecnie w wielu sytuacjach związanych z pracą, a także z czasem wolnym potrzebujemy energii – w postaci energii elektrycznej.

Około roku 1860 w okresie Rewolucji Przemysłowej, zaczęliśmy wytwarzać maszyny, które całkowicie zmieniły nasz sposób życia.

Ciągły rozwój w postaci nowych zjawisk jak energia elektryczna, telefon, radio, transport, komputer i telewizja itp. spowodował ogromny napływ ludności z terenów wiejskich do miast, co dało im szansę być powiadomiony w skali globalnej 24 godziny na dobę.

Wstępna integracja tych nowych zjawisk została przyjęta bez większego zwracania uwagi na konsekwencje takich działań. Czy jesteśmy teraz mądrzejsi na przyszłość? Po drodze jednak utraciliśmy na pewnym etapie zdolność do życia w harmonii z otoczeniem.

Drzewa i pozostała flora i fauna zużywają energię słoneczną, a w procesie fotosyntezy drzewa absorbują dwutlenek węgla i jako produkt uboczny produkują tlen, niezbędny komórkom do życia. Cykl ten istnieje od lat mając wpływ na powietrze, oceany i przyrodę.

Kiedy ludzkość pojawiła się jako nieznany czynnik cykl uległ zmianie – ciągłą ekspansją i rosnącym zapotrzebowaniem na energię (wykorzystaniem jej źródeł) w celu zaspokojenia potrzeb jego stylu życia.

Dużym problem jest obecnie wylesianie terenów spowodowane budownictwem, budową todzi, produkcją mebli, uprzemysłowieniem itp. oraz coraz to większymi obszarami gruntów potrzebnych do produkcji żywności dla zwiększającej się populacji.

Czy będzie to miało szkodliwe skutki i wpływ na nasz styl a nawet okres życia na planecie i co stanie się z innymi gatunkami?

Od kiedy w 1987r Organizacja Narodów Zjednoczonych wprowadziła definicję „Zrównoważonego rozwoju” słowa te są na ustach wszystkich ekologów – konsekwencją będzie jakość życia przyszłych pokoleń.

Era konstruowania i stawiania 300 metrowych kominów w elektrowniach, w celu rozproszenia zanieczyszczeń na sąsiednie tereny minęła. Efekt cieplarniany (ocieplenie Ziemi?) – czy to wynik działań naszych poprzedników?

Istnieje wiele grup lobbujących na rzecz środowiska, wiele frakcji, które są przekonane że wiedzą najlepiej – faktycznie niewiele z nas próbuje żyć w zgodzie z naturą i zmniejszyć zużycie energii choćby przez wyłączanie światła, noszenie cieplejszych ubrań w chłodniejsze dni, zredukowanie podróży na rzecz spaceru czy chociażby samo życie w ciągu dnia, przy świetle dziennym.

Producenci energii elektrycznej podejmują działania „siania kiedy słońce świeci” – tego też chcieliśmy – niezależnie od tego jakie są a być może nie wiedząc o konsekwencjach. Obecnie zdajemy sobie z nich sprawę i posiadamy wiele alternatywnych źródeł wytwarzania energii elektrycznej – wszystkie uzależnione od ich przeznaczenia, kosztów, czystości – przy czym zanieczyszczenie może pojawić się podczas budowy i w fazach operacyjnych.

Nowe, odnawialne formy pozyskiwania energii – wiatrowa ok. 5 MW nie mają zastosowania w 1000 MW istniejących elektrowniach stosujących węgiel kamienny, brunatny, gaz ziemny czy ropę. Hydroelektrownie mające moc 22000 MW wymagają przygotowania terenu i przesiedlenia mieszkańców.

Obecne możliwości energetyczne:

- **Kopalniane surowce energetyczne:** gaz, węgiel brunatny, ropa, węgiel kamienny,
- **Odnawialne źródła energii:** Bio-paliwa, Biomasa, źródła geotermalne, elektrownie słoneczne, hydroelektrownie, elektrownie wiatrowe,

Energia atomowa

Ekspertki przypuszczają, że źródła naturalnych (kopalnych) surowców energetycznych – ropy, gazu, węgla kamiennego i brunatnego mogą się wyczerpać na przestrzeni najbliższych 50–150 lat. W związku z tym grupy eksperckie promują odnawialne źródła energii – wiatru, wody, słońca, biomasy i odpadów itd. Wprowadzenie tych zmian jest jak zawsze uzależnione od kosztów, lokalizacji, dystrybucji. W tym kontekście wiele krajów ponownie rozważa wykorzystanie w tym celu elektrowni jądrowych.

Z drugiej strony konsekwencje wprowadzanych zmian są przez wielu postrzegane jako zbyt poważne.

Protokół z Kioto oraz protokół Organizacji Narodów Zjednoczonych z Konferencji poświęconych zmianom klimatu mają na celu poinformowanie nas o bieżącej sytuacji oraz podjętych działaniach w obrębie zagadnienia. Wprowadzenie i akceptacja tych zmian następuje bardzo powoli, ponieważ będzie to miało wpływ na nas wszystkich – rządy, firmy i td.

Będąc jednak jednymi z inteligentnych gatunków na Ziemi, mamy szansę poprawić sytuację. Podstawowe pytanie brzmi – jak długo tę szansę mieć będziemy? Oraz kto podejmie właściwe decyzje i wprowadzi je w życie? Ile chcemy za nie zapłacić?

Wiele firm i instytucji jest związanych z tematyką „Energii przyjaznej środowisku”

W obrębie koncernu STRABAG, obejmującego m.in. STRABAG, Ed.Züblin AG, OOMS-ITTNER-HOF GmbH oraz Wydział Technologii Środowiskowych z siedzibą w Krakowie podejmują wiele projektów energetycznych. Współpraca z innymi jednostkami zajmującymi się energią ma na celu nie tylko projektowanie i realizację przedsięwzięć, ale również prowadzenie prac badawczych. Poniżej kilka projektów zrealizowanych przez grupę STRABAG

✉ **Martin Atkins**

Ooms-ITTNER-HOF GMBH / Novmar Sp. z o.o.

Spotkanie Gwarków AD 2010

w Katedrze Maszyn Górniczych, Przeróbczych i Transportowych, na Wydziale Inżynierii Mechanicznej i Robotyki

Już 16 raz, zgodnie z górnictwem tradycją, Katedra Maszyn Górniczych, Przeróbczych i Transportowych na Wydziale Inżynierii Mechanicznej i Robotyki, w dniu 17 grudnia 2010 roku zorganizowała Spotkanie Gwarków. Pracownicy Katedry, stu-

prof. Januszem Kowalem i z Dziekanem Wydziału GiG, prof. Piotrem Czają

Spotkanie rozpoczął Kierownik Katedry MGPIIT, prof. Antoni Kalukiewicz, który ukonstytuował Wysokie Prezydium (rys. 1) oraz zarządził w pierwszej kolejności wrę-

foto. arch. autora

denci V roku specjalności MZ i MPSW oraz zaproszeni goście spotkali się w malowniczej, zimowej i mroźnej scenerii gościnnego dworu w Tomaszowicach, aby przy kufli piwa i wesołą zabawą podsumować swoje dokonania i górnicze trudy w 2010 roku. Główny organizator spotkania – Stara Strzecha prof. Krzysztof Krauze, jak zwykle zadbał o to, aby dla każdego gwarka nie zabrakło przedniego jadła i bursztynowego trunku z browaru Żywiec w okolicznościowych kufkach, a oprawa spotkania zadowoliła wszystkich. Było to w dużej mierze możliwe dzięki pomocy organizacyjnej i finansowej przyjaciół z Firm współpracujących z naszą katedrą. Były to firmy KOPEX, Hydromel, Mine Master, PKL, Damel, Stomil Wolbrom, Bucyrus Polska, Sandvik, Vacat, Komplet, KAZ, Phoenix Busines, Becker-Warkop, Compensus, Centrum Hydrauliki i Eurotech. Spotkanie, poza bardzo liczną grupą pracowników z przemysłu górniczego oraz z zagranicy, zaszczyliły swoją obecnością władze uczelni, na czele z Rektorem AGH prof. Antonim Tajdusiem, prorektorami Ryszardem Lisem, Tomaszem Szmućem i Zbigniewem Kąkolem oraz z Dziekanem Wydziału IMiR,

czenie zasłużonym pracownikom Wydziału IMiR stopni i odznak górniczych, a następnie skok przez skórę dla wybranych studentów V roku WIMiR i GiG – młodych

foto. arch. autora

adeptów sztuki górniczej. Ceremonię skoku przez skórę po raz pierwszy poprowadził Stara Strzecha Wacław Andrusikiewicz (rys. 2). Po pasowaniu młodych lisów na gwarków rozpoczęła się przednia zabawa. Przewodnictwem nad gwarkami objął już po raz piąty, zaprawiony w piwnych bojach Prezes Mirosław Kańtor ze swoim wspaniałym zespołem. Wspomagał ich z ramienia Katedry MGPIIT kontrapunkt naukowy Stara Strzecha Krzysztof Kotwica. Wiodącym tematem spotkania, poza konsumpcją piwa oraz wyborczego jadła, było przygotowanie się do EURO 2012 (rys. 3). Powołano specjalny Piwny Związek Przyjaciół Nauki – PZPN, w skład którego weszli członkowie Wysokiego Prezydium oraz sztab szkoleniowy pod wodzą Starej Strzechy Kotwicy.

Po przetestowaniu spożywanej na spotkaniu bursztynowej ambrozji z Żywieckiego Browaru rozpoczęło poszukiwanie wśród uczestników spotkania wzmocnień dla naszej futbolowej kadry. Nie zapomniano o hojnych sponsorach, którzy umożliwili zorganizowanie piwnego zgrupowania. Zostali oni uhonorowani tradycyjnym już upominkiem w postaci napoju górali łączkich oraz okolicznościowymi publikacjami o WIMiR oraz AGH. Specjalnie powołani sędziowie techniczni rychło wyłapali osobników, którzy przybyli na zgrupowanie bez godnego stroju sportowego lub wymaganej kondycji. Wytypowani do testów gwarkowie, posiadający wymagany ekwipunek, nie szczędzili sił, aby przypodobać się sztabowi szkoleniowemu oraz Zarządowi PZPN. Podczas oraz pomiędzy poszczególnymi testami kontrapunkci rozgrzewali gwarków pieśnią do takiego stopnia, że atmosfera udzieliła się i Wysokiemu Prezydium, które zainicjowało spontaniczny występ acapella.

Spośród przeprowadzonych testów na uwagę zasługiwały: strzelanie karnych bez użycia rąk i nóg, rzuty wolne egzekwowane ręcznie za pomocą rękawic bokserkich czy sprawdzenie przydatności dla polskiego zespołu ściągniętych z Niemiec posiłków z firmy Thiele. Ich techniczną sprawność sprawdziła reprezentacja władz – Stara Strzecha Tajduś, Kowal oraz Kalukiewicz (rys. 4). Niemiecka ekipa okazała się lepsza, za co została nagrodzona odśpiewaniem niemieckiej pieśni górniczej „Glückauf”. Przeprowadzono również zajęcia roztrenowujące np. jazdę na nartach (rys. 5). W rywalizacji tria z przemysłu oraz z AGH wyższość wykazała tym razem reprezentacja naukowców.

Rozegrano również „mecz kontrolny” reprezentacji Polski Południowej z reprezentacją AGH Kraków. Nasza akademia wystawiła skład młodzieżowy z nowo powołanych do górniczego stanu gwarków. Wystarczyło to jednak do odniesienia przekonującego zwycięstwa. Na zakończenie zgrupowania należało wybrać najlepszego zawodnika, zdobywcę „Złotego Kufła”. Przeprowadzono zatem główny Konkurs Piwny, w którym uczestniczyli przedstawiciele Wysokiego Prezydium, przemysłu, studentów oraz król piwny „Spotkania Gwarków 2009”. Zwycięzca ubiegłoroczny, Stara Strzecha Andrzej Kasprusz, nie obronił tytułu króla piwnego. Został pokonany przez nowego i młodego mistrza, debiutanta w takiej imprezie – gwarka studenta Adriana Lepszego, który zademonstrował jak na swój wiek bardzo wysoką technikę wlewania trunku w przelyk (rys. 6). Futbolowa atmosfera spotkania, podtrzymywana przez wspaniałych kontrapunktów i rywalizacja w Tablicach Lewej i Prawej, tak mocno rozgrzała wszystkich gwarków, że po ponad czterogodzinnej zabawie nikt nie myślał o zakończeniu spotkania. Zarządzono nawet dogrywkę. Jednak obsługa obiektu zagroziła zgaszeniem jupiterów i zgrupowanie musiało, przy pieśni *Casablanka* i świetle zimnych ognii, dobiec końca. Choć większość uczestników jeszcze długo nie chciała opuścić gościnnych pomieszczeń Tomaszowickiej oranżerii i z kuflem w rękę oraz pieśnią na ustach wspominali miło spędzone chwile. Wszyscy uczestnicy Spotkania zgodzili się z jednym, zgrupowanie stało na światowym poziomie i na takie imprezy zawsze bardzo chętnie zgłoszą swój akces. Nie omieszkali potwierdzić swojego udziału w przyszłym roku. Do zobaczenia w grudniu 2011. Szczęść Boże.

Prof. dr hab. inż. Krzysztof Krauze
dr inż. Krzysztof Kotwica,
Katedra Maszyn Górniczych, Przeróbczych i
Transportowych

fol. arch. autora

51. Sesja Studenckich Kół Naukowych Pionu Górniczego

W dniu 9 grudnia 2010 roku odbyła się już 51 sesja kół naukowych Pionu Górniczego. Obrady zostały zaplanowane w dziewiętnastu sekcjach tematycznych. W tym corocznym święcie studenckiego ruchu naukowego Pionu Górniczego AGH wzięła udział rekordowa liczba studentów. Podczas obrad przedstawiono łącznie 263 referaty, w tym 261 referatów studentów AGH oraz 32 referaty gości zagranicznych. W sesji brało udział 284 studentów naszej uczelni oraz 32 gości zagranicznych, w tym 25 studentów z Sankt Petersburg State Mining Institute. Uczestnictwo studentów z Rosji stało się już tradycją, rokrocznie od wielu już lat mamy zaszczyt i przyjemność gościć ich podczas obchodów Dnia Górnik. W sesji uczestniczyli studenci z 34 kół naukowych, w tym trzy koła z Pionu Hutniczego.

Tegoroczne obrady po raz kolejny potwierdziły, że studencki ruch naukowy z roku na rok rozwija się, stale zwiększając liczbę prezentowanych referatów. Podczas ostatniej sesji można było zaobserwować jeszcze jeden sukces działalności kół naukowych – prezentowane były rezultaty realizacji „Grantów Rektora” – nowej inicjatywy studenckich kół naukowych obydwu pionów funkcjonujących w naszej uczelni. Dzięki wsparciu i zaangażowaniu władz rektorskich udało się zrealizować kilkanaście projektów studenckich o bardzo różnorodnej tematyce. Inicjatywa ta spotkała się z pozytywnym przyjęciem ze strony kół naukowych, jest kontynuowana w roku bieżącym.

Obserwując i uczestnicząc w wybranych sekcjach tematycznych mogę z całkowitą pewnością stwierdzić, że również i w tym roku Sesja Kół Naukowych Pionu Górniczego była dużym sukcesem, zarówno organizacyjnym, jak i przede wszystkim naukowym. W tym miejscu składam serdeczne podziękowania przede wszystkim studentom – autorom referatów, bez których nie byłoby możliwości zrealizowania tego przedsięwzięcia. Nie zapominam również o opiekunach kół naukowych oraz opiekunach naukowych poszczególnych referatów – dziękuję Wam szanowne koleżanki i koledzy – jestem przekonany, że

Wasz trud i czas poświęcony studentom przyniesie wymierne efekty w najbliższej przyszłości, zaowocuje jeszcze lepszym rozwojem najlepszych studentów naszej uczelni – a takich przecież skupiają koła naukowe.

Tradycyjnie już referaty laureatów poszczególnych sekcji prezentowane będą w postaci drukowanej, wydawanej przez Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne AGH.

☞ **dr inż. Mieczysław Ślósarz**

Pełnomocnik Rektora ds. Kół Naukowych Pionu Górniczego

LAUREACI POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI

Sekcja Górnictwo
Sekcja Geologia
Sekcja Geodezja
Sekcja Geofizyka
Sekcja Geoturystyka
Sekcja Geoinżynieria
Sekcja Wentylacja i Klimatyzacja
Sekcja Inżynieria Środowiska
Sekcja Wiertnictwo, Nafta i Gaz
Sekcja Inżynieria Mineralna
Sekcja Mechanizacja i Energetyka
Sekcja Ekoinżynieria
Sekcja Wibroakustyki Budowli i Inżynieria Akustyczna
Sekcja Rachunkowość i Finanse
Sekcja Zarządzanie i Marketing
Sekcja Humanistyczna
Sekcja Językowa
Sekcja Unia Europejska
Sekcja Grafika Komputerowa i Geomatyka

Mateusz Jakubowski
Monika Misztela, Marzena Kohut
Mirostaw Marciniak
Grzegorz Bania
Magdalena Neiser
Wojciech Balon, Kaja Romaniuk
Magdalena Jaroch, Marek Gargas
Dorota Fichtel
Bogusława Fabia, Robert Chlebosz
Justyna Pykosz
Norbert Kuder, Mateusz Kania
Justyna Woźniak, Tomasz Miotk
Tomasz Dziedzic, Marcin Filar
Joanna Turlej
Marcin Kubieniec
Dominika Faber
Jan Ciechanowicz
Dawid Dąbal
Michał Klich

Stypendyści UNESCO zapoznają się z przemysłem

W dniu 9 grudnia 2010, stypendyści UNESCO zostali zaproszeni do BIPROSTAL SA (firma Inżynieryjno-Konsultingowa w Krakowie). Celem spotkania było zapoznanie się z organizacją i funkcjonowaniem polskiej działającej na rynku międzynarodowym firmy inżynierskiej. W spotkaniu uczestniczyli: Stefan Tomal – Prezes Zarządu, Dyrektor Naczelny, Grzegorz Bałda – Wiceprezes Zarządu Dyrektor Techniczny, Leszek Biały – Prokurent, Dyrektor Finansowy, Główny Księgowy oraz profesor Janusz Szpytko – kierownik UNESCO AGH Chair.

BIPROSTAL powstał w 1949 roku jako przedsiębiorstwo państwowe przygotowujące opracowania projektowe dla polskiego przemysłu ze szczególnym uwzględnieniem branży hutniczej. Biprostal od ponad 60 lat świadczy usługi konsultingowe oraz opracowuje kompleksową, wielobranżową dokumentację techniczną we wszystkich fazach projektowania zgodnie z obowiązującym Prawem Budowlanym dla obiektów (hutniczych, przemysłowych, energetycznych) oraz obiektów użyteczności publicznej (kompleksów handlowych, komplek-

sów biurowych i hotelowych, kompleksów oświatowych i leczniczych, kompleksów rozrywkowych i sportowych). Stypendyści UNESCO, uczestnicy spotkania, mieli ponadto możliwość praktycznego zapoznania się z wybranymi projektami wielobranżowymi realizowanymi przy użyciu nowoczesnych narzędzi inżynierskiego wspomagania komputerowego typu CAD.

Wizyta w firmie Biprostal została uzupełniona praktycznym poznananiem środowiska CAD. W dniu 30 grudnia 2010 stypendyści UNESCO uczestniczyli w zajęciach pt: *Computer Aided Designing: Introduction to the 3D modeling* zrealizowanych przez pana mgr. inż. Pawła Hylę (Wydział IMiR AGH).

Stypendyści uczestniczyli również w forum dyskusyjnym w zakresie organizacji procesu utrzymania ruchu w przed-

for. ZS

Spotkanie okolicznościowe z Władzami AGH (22.12.2010)

siębiorstwie oraz inżynierskiego spojrzenia na prowadzenie biznesu (14 grudnia 2010, Wydział Inżynierii Mechanicznej i Robotyki AGH). Moderatorami spotkania byli panowie Jose Luis Zago i Eugenio Herrmann, konsultanci w firmie MIS-RT SA DE CV (Manufacturing Information System – Real Time) z siedzibą w Puebla w Meksyku oraz prof. Janusz Szpytko (WIMiR AGH). Panowie Jose Luis Zago i Eugenio Herrmann dowiedli, że jednym z ważniejszych czynników sukcesu w biznesie jest niekończące się doskonalenie zarówno samego procesu, poprzez poprawę jego parametrów, jak i szkolenie załogi rozumiane jako niekończący się proces. Sami przyznali, że nawet z ich doświadczeniem, uczą się czegoś nowego podczas każdego szkolenia, które realizują. W konkluzji spotkania jego uczestnicy (pochodzący z krajów o różnych kulturach, z których każdy reprezentował inny kierunek wykształcenia i posiadane doświadczenia zawodowe) zgodzili się, że zaprezentowane przez konsultantów metody i rozwiązania są uniwersalne i można je zaimplementować w każdej branży.

Logicznym uzupełnieniem spotkania z ekspertami z Meksyku była prezentacja mgr. inż. Marcina Gliwińskiego (19 grudnia 2010, WIMiR) w zakresie: *Total Productive Manufacturing as an Efficient Management Solution in Dispersed System of Resources*. Celem prezentacji było zwrócenie uwagi słuchaczom na zagadnienia kształtowania skuteczności i efektywności rzeczywistego systemu produkcyjnego z wykorzystaniem dostępnych źródeł zasilających i posiadanego potencjału firmy.

Wypełnieniem bloku przemysłowego były w dniu 20 grudnia 2010 zajęcia laboratoryjne na temat: *Supervisory control and visualization of material handling systems*, przeprowadzone przez dr. inż. Jarosława Smoczka (Wydział IMiR AGH). Celem spotkania było praktyczne zapoznanie stypendystów z aktualnymi narzędziami stosowanymi w procesach decyzyjnych

wspomagających zautomatyzowane systemy transportowe.

Stypendyści UNESCO od miesiąca listopada 2010 uczestniczą ponadto w zajęciach z języka polskiego prowadzonych przez panią mgr Teresę Chramiec (zlecenie Studium Języków Obcych AGH) w wymiarze 34 jednostek lekcyjnych. Zajęcia podzielone są na moduły zorientowane na sytuacje

komunikacyjne obejmujące: powitanie i pożegnanie oraz przedstawianie się, jak również znajomość alfabetu polskiego i liczebników; komunikowanie się w zakresie spraw osobowych i zamieszkania; przedstawianie swojej osoby oraz innych osób; komunikację w zakresie kim jesteś, czym się interesujesz, ile masz lat, zawody i zainteresowania. Uczestnicy zajęć wykazują się wielką otwartością na poznawanie tajników polskiego języka i norm kulturowych czasem zupełnie odmiennych od ich ojczystych.

Istotnym elementem programu pobytu stypendystów Centrum Międzynarodowej Promocji Technologii i Edukacji AGH – UNESCO jest również wspólne poznanie kultury różnych krajów Afryki, Azji i Europy oraz zwyczajów związanymi z życiem codziennym, jak również tradycjami mieszkańców wybranych krajów. Były one przedmiotem warsztatów UNESCO AGH Chair w dniach 15 listopada 2010 (prezentacja krajów pochodzenia stypendystów), 22 grudnia 2010 (tradycje związane z powitaniem Nowego Roku).

opracował: Janusz Szpytko

for. arch. autora

Spotkanie z Kierownictwem Biprostalu SA (9.12.2010)

for. arch. autora

Na zajęciach z projektowania inżynierskiego CAD (30.12.2010)

Zeus ex machina

Polityka 1.12.2010

Jeden z polskich superkomputerów – Zeus z Akademickiego Centrum Komputerowego CYFRONET AGH – znalazł się na 84 miejscu prestiżowej listy TOP500 najpotężniejszych komputerów świata. Wykorzystywany do skomplikowanych i wymagających wielkich mocy obliczeniowych zadań w fizyce, astrofizyce, chemii, biologii czy nanotechnologii Zeus posłużył np. do przeprowadzenia symulacji działania nowego leku grzybobójczego. Prof. Kazimierz Wiatr, kierujący Akademickim Centrum Komputerowym, szacuje, że wykonanie tej pracy na sieci komputerów PC zajęłoby 186 lat. Ranking TOP 500 jest prowadzony od 1993 r., aktualizowany w czerwcu i listopadzie każdego roku. Obecnie najpotężniejszym komputerem świata jest chiński Tianhe-1A (Droga Mleczna 1A), blisko 30 razy szybszy od naszego Zeusa. Na aktualnej liście zarejestrowano jeszcze pięć komputerów z Polski.

Węgiel brunatny wciąż najtańszym paliwem

Rzeczpospolita 3.12.2010

Ciepło do ogrzewania domów, mieszkań i zakładów pracy najtaniej produkuje się z węgla brunatnego – wynika z danych URE za 2009 r. Tyle że sąsiedzi brunatnych złóż wcale nie chcą, by nowe pokłady były udostępniane. Tak jest m.in. w okolicach Legnicy i Lubina, gdzie znajduje się największe złożo węgla brunatnego – kilka miliardów ton. Tamtejsi mieszkańcy sprzeciwiają się ewentualnej budowie kopalni odkrywkowej i elektrowni (wieloletnia inwestycja pochłonęłaby ponad 30 mld zł). Jednak żadne decyzje w tej sprawie nie zapadły. Przy udostępnianiu nowych złóż węgla brunatnego jego wydobycie może wzrosnąć w ciągu 20 lat z 60 do 118 mln ton rocznie – wynika z prognoz AGH. A z tego paliwa wytwarza się ponad 3 proc. energii elektrycznej w Polsce. Bez udostępniania nowych złóż zasoby w pięciu kopalniach, przy wydobyciu na obecnym poziomie, wystarczą na 23 lata.

Oskar dla rektora AGH

Dziennik Polski 3.12.2010

Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie prof. Antoni Tajduś został wyróżniony statuetką naukowego „Oskara” przyznawaną przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Resort uhonorował w ten sposób jego działalność naukową i organizacyjno-menedżerską w kierowaniu uczelnią. W Liście skierowanym do rektora przez Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbarę Kudrycką napisano m.in.: „Kierowana przez Pana uczelnia, obchodząca niedawno 90-lecie istnienia, jest szkołą wyższą nowoczesną, dynamicznie się rozwijającą, stale powiększającą swój potencjał naukowo-badawczy”. W uzasadnieniu podkreślono też znaczenie sukcesu uczelni, jakim stało się kierowanie przez AGH pracami konsorcjum naukowo-badawczego w ramach Węzła Wiedzy i Innowacji KIC Inno-Energy. Ministerialny „Oskar” został w tym roku przyznany po raz pierwszy.

Inteligentny dom robi ci kawę

Polska Gazeta Krakowska 7.12.2010

Dom, który sam będzie podlewał kwiatki w ogrodzie, zmniejszał ogrzewanie, gdy robi się ciepiej, włączał i wyłączał światło, gdy właściciel wyjedzie na wakacje. Naukowcy z krakowskiej Akademii Górniczo-Hutniczej oraz Politechniki Gdańskiej i Politechniki Poznańskiej wezmą na warsztat technologie, dzięki którym można zbudować taki dom. Właśnie trwa wyposażanie specjalnego laboratorium, w którym będą prowadzone badania w tym zakresie. Co potrafi inteligentny dom? Sam ustawia odpowiednią tempera-

turę, ustawia oświetlenie, wyciąga i włącza klimatyzację. – Jednym przyciskiem można na przykład otworzyć i zamknąć wszystkie okna – wyjaśnia Jakub Grela, jeden z naukowców. – Gdy wracamy do domu, ekspres sam się uruchamia i robi kawę, woda nalewa się do wanny, a z sufitu zjeżdża ekran i uruchamia domowe kino. – Właściciel może wysłać sms do systemu, żeby podgrzał wodę w basenie – dodaje dr Andrzej Ożadowicz. – Nie ma tu ograniczeń, jeśli chodzi o technologię. Ogranicza nas tylko ludzka wyobraźnia. Inteligentnym domem można też zarządzać będąc na wakacjach. Przez internet można uruchomić pralkę, podlać ogród, albo zapalić światło w przedpokojku. Naukowcy będą też badać, jak ograniczyć zużycie energii. Jak podkreśla prof. Marian Noga, dzięki odpowiednim systemom sterowania światłem czy ogrzewaniem, można zmniejszyć zużycie energii o 30,40 proc. i więcej. W Europie i USA budowane są już tzw. budynki pasywne, czyli domy, które nie są zasilane żadną energią z zewnątrz, mają bowiem swoje małe elektrownie wiatrowe, słoneczne lub wodne. Na początku przyszłego roku ruszy budowa pierwszego takiego budynku w Polsce. Powstanie on w parku technologicznym Euro-Centrum w Katowicach.

Polska importerem węgla

Dziennik Polski 9.12.2010

Wczoraj w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie rozpoczęła się dwudniowa konferencja pod tytułem „Energia przyjazna środowisku”. Naukowcy i przedsiębiorcy wymieniają na niej doświadczenia na temat ekologicznych projektów i technologii w recydingu i energetyce. Konferencja, w której udział biorą także przedstawiciele władz samorządowych, ma formę wykładów i naukowej prezentacji technologii, jakie wdrażane są na całym świecie, by chronić naturalne środowisko. – Gdy studiowaliśmy w latach 70., o tzw. ochronie środowiska mówili się niewiele. Dziś jest zupełnie inaczej i to obrazuje, jak bardzo zmieniło się nasze podejście do tego tematu. Na naszym wydziale przygotowujemy inżynierów górników i staramy się tak to robić, by wiedzieli oni, że troska o środowisko jest ważna – mówił wczoraj dziekan Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH prof. Piotr Czaja. Rektor AGH prof. Antoni Tajduś odniósł się do kwestii perspektyw energetyki opartej na węglu: – Nie da się dziś zastąpić w Europie węgla innym źródłem energii, a jeżeli ktoś sądzi, że się da, to się myli. Nie oznacza to oczywiście, że nie należy rozwijać innych źródeł energetycznych. Uważamy, że obok siebie powinny funkcjonować pozyskiwanie energii z węgla, gazu, ropy oraz energii jądrowej. W bilansie energetycznym Polski udział węgla będzie się z czasem zmniejszał, ale nie oznacza to, że ilość spalane go węgla będzie malała – pozostanie na tym samym poziomie lub wzrośnie. Rektor podkreślił, że ważne jest jednak, by spalanie węgla odbywało się w sposób ekologicznie bardziej czystszy niż obecnie. Droga do tego może być – po pierwsze – podniesienie tzw. sprawności energetycznej elektrowni. Inny sposób to opracowanie nowych technologii spalania węgla. Szansą może być rozwijany na AGH proces tzw. zgazowania węgla. Spalanie uzyskanego w tym procesie tzw. gazu syntezowego jest o wiele bardziej efektywne i daje mniejsze ilości CO₂. Wreszcie trzeci sposób to połączenie energetyki węglowej z jądrową i wykorzystywanie tzw. reaktorów wysokotemperaturowych dla celów zgazowania węgla. Rektor Tajduś zwrócił też uwagę na niepokojące zjawisko, jakiego od pewnego czasu jesteśmy świadkami: – Przez wiele lat nasz kraj był eksporterem węgla, na Zachód eksportowaliśmy np. 30 mln ton rocznie. Dziś wielkość ta spadła do 10 mln ton. Co ciekawe, ponad 10 mln ton sprowadzamy do Polski z... Rosji. Zaczynamy się wręcz uzależniać węglowo od Rosji. Jeżeli spadek produkcji węgla w naszym kraju utrzyma się – z jednej strony na skutek nacisków Unii Europejskiej, a z drugiej na skutek niedofinansowania naszego górnictwa – efektem będzie coraz większy import.

Uczelnie bez przedszkoli

Dziennik Polski 16.12.2010

Krakowskie uczelnie to potężni pracodawcy, jednak na razie nie prowadzą firmowych przedszkoli. Do zmian szykuje się Uniwersytet Jagielloński. UJ to największy w Krakowie pracodawca – zatrudnia ponad 6 tysięcy pracowników. Zakładowa placówka dla dzieci uniwersyteckiej kadry to pomysł, o którym dyskutuje się od dawna. Prof. Tadeusz Słomka, prorektor ds. ogólnych Akademii Górniczo-Hutniczej przyznaje, że obecnie nie ma zapotrzebowania na firmowe przedszkole, gdyż na terenie Miasteczka Studenckiego działa samorządowa placówka. – Na tyle, na ile prawo nam pozwala, pomagamy w jego utrzymaniu. Udostępniamy lokal, a opłaty za czynsz nie są wygórowane. Wielu naszych pracowników oddaje tam pod opiekę swoje dzieci – mówi prorektor, podkreślając, że teraz uczelnia czeka na wejście w życie ustawy, która ma ułatwić pracodawcom zakładanie żłobków. – Nie wykluczamy takiej inicjatywy – mówi prof. Słomka, dodając, że uczelnia mogłaby np. odpłatnie udostępnić lokal, aby zewnętrzna firma prowadziła żłobek.

Miasta utraconych możliwości

Polityka 20.12.2010

Specjaliści ostrzegają: Euro 2012 może być hamulcem rozwoju polskich miast i całego kraju. Poza nielicznymi wyjątkami Łódź, Bydgoszcz czy Lublina większość polskich dużych miast po raz kolejny wybrała na najwyższy urząd tych samych prezydentów. Wielu z nich wygrało w pięknym stylu w pierwszej turze, i to na trzecią już kadencję. Dotychczasowy okres u władzy to lata wielkiego boomu inwestycyjnego: środki unijne, środki własne będące owocem rozwoju gospodarczego, w końcu dług publiczny. Tłuste lata jednak się kończą. W takich miastach, jak Wrocław czy Kraków, poziom zadłużenia zbliżył się do progu 60 proc. rocznego budżetu – jego przekroczenie oznacza wprowadzenie zarządu komisarycznego. Kraków z długiem 2590 zł na mieszkańca (w 2010 r.) należy do najbardziej zadłużonych miast polskich. – Będą stadiony, nie będzie obwodnicy północnej – kwituje Piotr Legutko, redaktor naczelny „Dziennika Polskiego”. – Najważniejsze inwestycje rozwojowe realizuje Uniwersytet Jagielloński, z nim jednak ani z innymi uczelniami prezydent miasta dotychczas nie współpracował. A warto pamiętać, że w Krakowie uczelnie są największymi pracodawcami. To właśnie w oparciu o potencjał krakowskich uczelni i ośrodków naukowych powstała strategiczna wizja rozwoju miasta i regionu „Kraków. Małopolska Perspektywa Technologiczna 2020”. – Jeśli chcemy, by tysiące studentów unikatowych często kierunków studiów miało co robić po studiach, musimy rozwijać gałęzie gospodarki oparte na zaawansowanych technologiach. Eksperti ocenili, że mamy szansę w takich dziedzinach, jak nowoczesne źródła energii, technologie informacyjne, inżynieria materiałowa, nowoczesne technologie medyczne – twierdzi Sławomir Kopeć, prezes Krakowskiego Parku Technologicznego. Potwierdzeniem tych słów może być decyzja Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii, by powierzyć krakowskiej Akademii Górniczo-Hutniczej koordynację prac Węzła Wiedzy InnoEnergy, który z budżetem ponad miliard euro pracować będzie nad rozwojem nowych technologii energetycznych.

Wspólny kierunek na 3 uczelniach – na zamówienie przemysłu

Gazeta.pl 20.12.2010

Zgodnie z podpisanym porozumieniem studia będą prowadzone przez Wydział Chemiczny PG, Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki AGH oraz Wydział Chemiczny PŁ. Kształcenie odbywać się będzie w formie stacjonarnej na poziomie pierwszego stopnia. Każda uczelnia przyjmie taką samą liczbę studentów. Nadzór nad organizacją i przebiegiem kształcenia sprawować będzie Rada Programowa składająca się z przedstawicieli poszcze-

gólnych uczelni oraz z reprezentantów przemysłu. Z podpisania porozumienia cieszy się dziekan Wydziału Inżynierii Materiałowej i Ceramiki AGH prof. Jan Chlopek: – Wartością dodaną nowego kierunku jest organizacja studiów, która zapewnia kształcenie na najwyższym poziomie. Wykładowcami będą zarówno praktycy, jak i naukowcy – specjaliści w swoich dziedzinach z każdej z uczelni. Silną stroną będzie kształcenie aplikacyjne, na zapotrzebowanie przemysłu, oraz mobilność studentów. Wniosek w sprawie utworzenia unikatowego, międzyuczelnianego kierunku chemia budowlana znajduje się obecnie na etapie zatwierdzenia przez MNiSW.

Biznes przyciąga studentów

Dziennik Polski 21.12.2010

Fundują stypendia, organizują warsztaty, zakładają akademie – krakowskie przedsiębiorstwa wspierając studentów, chcą zyskać nowych pracowników. – Każdego roku przybywa firm fundujących stypendia studentom AGH. Największe z nich – takie, jak Lotos, RWE, ABB czy PGNiG – nagradzają naszych studentów wsparciem finansowym rzędu 8-10 tysięcy złotych rocznie. Dla przedsiębiorstw to doskonały sposób przyciągnięcia do siebie najlepszych, ale także promocja dla firmy na uczelni – mówi Bartosz Dembiński, rzecznik prasowy Akademii Górniczo-Hutniczej. – Mamy podpisanych około 250 umów z największymi pracodawcami. Dzięki temu jesteśmy w kontakcie z najważniejszymi firmami z wielu branż. Przedsiębiorcy często organizują u nas swoje dni otwarte, wykłady, konkursy czy wyjazdy dla naszych studentów.

Polski wynalazek ratuje życie na odległość

Onet.pl 27.12.2010

W Katedrze Informatyki Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie stworzono system do telekonsultacji kardiologicznych, oparty o obrazy zapisane w standardzie DICOM (Digital Imaging and Communications in Medicine), który pozwala m.in. na kwalifikowanie chorych do zabiegu tzw. bypassów. System, którego twórcy nazwali TeleDICOM, łączy cechy przeglądarki obrazów DICOM z możliwością ich transmisji na dowolną odległość, usługą połączenia telekonferencyjnego i rozmowy „na żywo” pomiędzy kilkoma lekarzami oraz pełną synchronizacją obrazów i filmów wyświetlanych na ekranach odległych komputerów. Pozwala na grupowe konsultacje i wspólną interaktywną pracę nad dokumentacją medyczną, przedstawiającą wyniki badań pacjentów. – To autorski projekt naukowców AGH – podkreśla rzecznik uczelni Bartosz Dembiński. Jak dodaje, został on już wdrożony w kilku nastu małopolskich (i nie tylko) szpitalach, m.in.: w Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Krakowie i 14 współpracujących z nim publicznych i niepublicznych ośrodkach medycznych z obszaru południowo-wschodniej Polski, w Sieci Polsko-Amerykańskich Klinik Serca oraz w Zakładzie Bioinformatyki i Telemedycyny Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. – Telemedycyna to nie nowość, ale tutaj warta odnotowania jest niezawodność, rzeczywisty zysk dla pacjentów i zadowolenie lekarzy, którzy codziennie korzystają z tego narzędzia – podkreśla Bartosz Dembiński. Aby osiągnąć taki rezultat, krakowscy informatycy wiele miesięcy poświęcili na odpowiednie zaprojektowanie architektury TeleDICOMu, co – jak sami mówią – stanowiło bardzo duże wyzwanie i wiązało się z pokonaniem wielu technicznych trudności. W oparciu o technologię Microsoft.NET stworzyli system o bardzo bogatej funkcjonalności, wykorzystujący wiele specjalistycznych bibliotek programistycznych. – Nasze badania dowiodły, że telekonsultacje z zastosowaniem TeleDICOMu nie ustępują jakością kwalifikacjom dokonywanym metodą tradycyjną – zaznacza ją informatycy z AGH.

✉ Bartosz Dembiński
Rzecznik Prasowy AGH

**Ogłoszenie o wynikach zbiórki publicznej
przeprowadzonej na terenie Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie
w dniach od 29 listopada do 2 grudnia 2010
w ramach akcji „Święta Dzieciom 2010”**

Nazwa i siedziba przeprowadzającego zbiórkę publiczną:
**Komitet Organizacyjny „Święta Dzieciom 2010”,
ul. Czarnowiejska 32a, 30-059 Kraków**

Nazwa organu oraz data i numer pozwolenia:
Prezydent Miasta Krakowa, nr pozwolenia PB.5022-66/10

Suma zebranych ofiar pieniężnych:
28290,96 złotych
(w całości przeznaczona na cel akcji, czyli zakup prezentów świątecznych
i środków ochrony zdrowia dla podopiecznych Fundacji Hospicjum
Domowego dla Dzieci „Alma Spei”)

Rodzaj i ilość zebranych ofiar w naturze:
0 złotych

Wysokość kosztów przeprowadzenia zbiórki publicznej:
**Koszty przeprowadzenia zbiórki publicznej poniosła
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie**

Rozstrzygnięto konkurs „Praktyka Informatyka”

Pierwszą nagrodę kapituła konkursu przyznała ex aequo pracy powstałej na UAM w Poznaniu *Automatyczne rozpoznawanie zapisu nutowego* oraz pracy z AGH pt. *Sztuczna inteligencja i systemy agentowe w grach komputerowych*.

Nagrodą w konkursie był udział w specjalnie zorganizowanych warsztatach z udziałem przedsiębiorców-praktyków z branży IT. Podczas warsztatów autorzy skonfrontują idee opisane w pracach z opiniami i wskazówkami praktyków z branży.

Do tegorocznej edycji konkursu zostało zgłoszonych 21 prac dyplomowych. Jednym z głównych kryteriów oceny prac było nowatorstwo oraz wymóg, by opisywane zastosowania mogły być wykorzystane w technologiach informacyjnych i komunikacyjnych

info: naukawpolsce.pl

Absolwenci AGH w mediach

Polska Dziennik Zachodni 10.12.2010

Profesor Bohdan Dziunikowski jest autorem kilku książek m.in. „Nieodwracalność czasu – garść wspomnień chłopca z Jaworzna”. Urodził się w 1930 roku w Jaworznie. Fizyki i geofizyki. Przez 45 lat pracował w AGH w Krakowie. Był ekspertem Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w Wiedniu. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Gazeta Ubezpieczeniowa 21.12.2010

Krzysztof Mędrala w branży finansowej obecny jest od 1997 roku. Wówczas rozpoczął pracę w strukturach Lukas Banku SA. W latach 2003–2004 związany był z Grupą HSBC, gdzie odpowiadał za pion sprzedaży i marketingu. Od 2004 roku jako wiceprezes Zarządu Eurobanku SA był odpowiedzialny za rozwój sieci sprzedaży i kanałów biznesowych Eurobanku. W latach 2008–2009 jako członek Zarządu ukraińskiego Alfa Banku, odpowiadał za pion bankowości detalicznej, będąc jednocześnie wiceprzewodniczącym rady nadzorczej Towarzystwa Ubezpieczeń Alfa Strachowanie na Ukrainie. Pełnił funkcję przewodniczącego rady nadzorczej spółek Roy SA oraz Infonet-Projekt SA. Jest absolwentem AGH w Krakowie, kierunku Zarządzanie i marketing, jak również studiów podyplomowych z zakresu Rachunkowości i finansów oraz Zarządzania personelem. Ukończył Akademię Strategicznego Przywództwa. Aktualnie kontynuuje studia na Warsa-Illinois Executive MBA w Warszawie.

Dziennik Polski 28.12.2010

W kończącym się roku, kolarze Sokola Kęty zdobyli rekordową liczbę medali w mistrzostwach Polski. Za tymi sukcesami stoi trener **Piotr Karkoszka**, w którego życiorysie kolarstwo stanowi jeden z najbardziej znaczących rozdziałów. Niedługo minie 40 lat, gdy związał się z tą dyscypliną, a szkoleniowcem jest już prawie 30. Jak sam mówi, nie był wielkim kolarzem. Z wykształcenia jest inżynierem hutnikiem z dyplomem AGH w Krakowie, ale najważniejsze dla niego zawsze było kolarstwo. Po ukończeniu studiów podjął pracę w Zakładach Metali Lekkich w Kętach, ale z kolarstwem ani na moment się nie rozstawał. To właśnie za jego sprawą powstał w 1990 roku w Kętach klub kolarski. Był nie tylko tre-

nerem, ale musiał być także menedżerem, a poza tym mechanikiem i oczywiście kierować klubem. Jego podopieczni mają w dorobku szereg medali MP i mistrzostw województwa w różnych konkurencjach.

Polska Gazeta Krakowska 8.01.2011

Najpierw zostali parą w życiu, potem ruszyli w tany. Razem z córkami. O turniejach tańca towarzyskiego, o tym jak przez stan wojenny stworzyli swoją szkołę tańca, o młodzieńczych marzeniach i podróży na wyspy Galapagos, a także o tym jak wiele radości daje uprawa kawałka ziemi opowiadają Anna i Stanisław Smoroniowie. **Anna Smoroń** jest absolwentką Wydziału Geologiczno-Poszukiwawczego AGH, nauczycielką Królewskiego Towarzystwa Nauczycieli Tańca Wielkiej Brytanii. Z tańcem związana jest od 1975 roku, najpierw jako tancerka, potem instruktorka i sędzia Polskiego Towarzystwa Tanecznego. Wspólnie z mężem prowadzi Szkołę Tańca A.S Smoroń w Krakowie. „Zaczynaliśmy osobno. Kiedyś taniec towarzyski nie był tak popularny jak dziś. Jako dziecko tańczyłam w zespole ludowym, ale tak na dobre przygoda z tańcem zaczęła się dopiero na studiach. Chodziłam na kursy, angażowałam się w działalność tanecznego klubu studenckiego działającego przy AGH.” – mówi Anna Smoroń. Szkoła przetrwała 28 lat i jest obecnie najstarszą szkołą tańca w Krakowie, jedną z najstarszych w Polsce. Polecam uwadze rozmowę pt. „Żyją w rytmie walca angielskiego nie tylko w czasie karnawału”.

Cire.pl (rubryka: CIRE.pl – Rozmowy CIRE) 18.01.2011

Andrzej Czerwiński od 2001 roku jest posłem na Sejm RP, wiceprzewodniczącym sejmowej komisji gospodarki i przewodniczącym podkomisji stałej ds. energetyki. W latach 1994 do 2004 piastował urząd prezydenta Nowego Sącza. Od 1979 do 1989 roku pracował w Zakładzie Energetycznym w Krakowie Rejon w Nowym Sączu. Jest absolwentem studiów podyplomowych uniwersytetów w USA, Austrii i Danii. Tytuł magistra inżyniera uzyskał na Wydziale Elektrotechniki, Automatyki i Elektroniki AGH w Krakowie.

oprac. Małgorzata Krokoszyńska

Studenci AGH we władzach IAESTE POLSKA

Mijający rok był dla Komitetu Lokalnego IAESTE AGH rokiem wielkich przemian i wyczerpanej pracy. Praca, która przyniosła wspaniałe plany. Nasz komitet zrzeszający prawie osiemdziesięciu studentów z różnych wydziałów Akademii Górniczo-Hutniczej, zajmuje w strukturach IAESTE POLSKA bardzo ważne miejsce, a z naszym głosem liczy się każdy z pozostałych kilkunastu komitetów rozszaniach na uczelniach technicznych w całej Polsce.

IAESTE AGH stanowi wzór dla innych, a wdrażane przez nas pomysły z czasem stają się standardem w pozostałych komitetach. Dowodem wielkiego zaufania w nas pokładanego, były wyniki ostatnich wyborów ogólnopolskich. Nasz komitet posiada najsilniejszą reprezentację i mamy swojego przedstawiciela w każdej ze struktur. Członkiem Zarządu IAESTE POLSKA została Agnieszka Świątek (Wydział EiP – 4 rok), członkiem Komitetu Doradczego Urszula Kwiatkowska (Wydział GGilŚ – 5 rok), a funkcję Sekretarza Narodowego objął Marzena Hołownia (absolwentka Wydział GGilŚ).

Nasi reprezentanci z pewnością stawiają sobie ambitne cele na okres swoich 12-miesięcznych rządów. Zaczynają od godnego reprezentowania naszej uczelni na odbywającej się w dniach 9–11 lutego 2011, Konferencji Krajowej. Jest to najważniejsze wydarzenie w ciągu roku i każdy z komitetów bardzo poważnie podchodzi

do tego zjazdu. W tym roku to właśnie Kraków jest gospodarzem całej konferencji, co z pewnością jest niebywałym zaszczytem i podnosi prestiż naszej uczelni. Spodziewamy się prawie 100 delegatów, ze

Komitet założony został 12 lat temu i od tego czasu wysłaliśmy na zagraniczne praktyki ponad 1000 studentów Akademii Górniczo-Hutniczej. Jest to naszym głównym celem w ciągu roku, ale nie tylko. Zajmujemy

Grupa promocji KL IAESTE AGH

foto: Marcelina Wróbel

wszystkich polskich uczelni technicznych. Krakowscy reprezentanci z pewnością będą przychylnie patrzeć na działania naszego Komitetu Lokalnego i wspierać dążenia mające na celu dalszy jego rozwój, ponieważ KL IAESTE AGH to kawał historii.

my się też choćby organizacją Międzywydziałowych Igrzysk czy Targów Pracy. I z dumą możemy powiedzieć, że AGH po raz kolejny ma się czym pochwalić.

✉ Dariusz Guzdek

KL IAESTE AGH, to brzmi dumnie! Trudne dobrego początku

International Association for the Exchange of Students for Technical Experience, w skrócie IAESTE, jest rozpoznawalną nazwą w większości krajów świata, zarówno dla studentów, jak i pracodawców.

Początki były skromne. Pod koniec lat 40-tych Europa wciąż podnosiła się z wojennych zniszczeń, a stosunki pomiędzy mieszkańcami poszczególnych krajów były napięte. Zainicjowane w 1948 roku przez londyński Imperial College Vacation Work Committee spotkanie przedstawicieli 10 krajów (Belgii, Czechosłowacji, Danii, Finlandii, Francji, Holandii, Norwegii, Szwecji, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii) pozwoliło na stworzenie programu, który pomógłby w budowaniu wzajemnej integracji i zrozumienia. Wszystko to odbyło się pod kierownictwem Jamesa Newby'ego, który został mianowa-

ny pierwszym Sekretarzem Generalnym IAESTE.

Na dzień dzisiejszy, po 62 latach istnienia **organizacji**, IAESTE działa w ponad 90 krajach świata i zorganizowało praktyki dla więcej niż 300 000 praktykantów. Liczba ta każdego roku zwiększa się o ok. 7000 nowych osób, które mają możliwość poznawania odległych kultur i zdobywania doświadczenia zawodowego, co z pewnością będzie ogromnym atutem w ich przyszłej karierze.

IAESTE POLSKA a świat

Polski Komitet Narodowy został założony już w 1957 roku, dzięki wysiłkowi profesora Janusza Tymowskiego, a już w 1959 uzyskał pełne członkostwo w światowych strukturach. IAESTE POLSKA pod wzglę-

dem ilości wymienionych ofert praktyk zajmuje drugie miejsce na świecie (po Niemczech) i pozwoliło na zdobycie cennego doświadczenia ponad 25 tys. studentów. Każdego roku wymienionych zostaje ponad 400 ofert praktyk.

Polski Komitet Narodowy reprezentowany jest przez 15 Komitetów Lokalnych działających na wszystkich uczelniach technicznych, w najważniejszych miastach w kraju. Idee organizacji wspiera 300 studentów, pomagających w ramach wolontariatu.

KL IAESTE AGH komitetem XXI wieku?

Komitet Lokalny IAESTE AGH jest jednym z największych i najprężniej działających w Polsce. Każdego roku pozwalamy wyjechać na praktyki prawie 80 studentom,

skąd wracają bogaci w doświadczenie i niezapomniane przeżycia. Jednak praktyki to nie jedyny nasz cel – zajmujemy się organizacją szkoleń, a także wydarzeń, takich jak np. Inżynierskie Targi Pracy. Dzięki nam studenci mają możliwość bezpośredniego spotkania z przedstawicielami polskich firm, zdobycia stażu, a nawet pracy. Staramy się też pomagać im w zdobywaniu umiejętności czy pogłębianiu zainteresowań.

KL IAESTE AGH to także wspaniała zabawa i szalone pomysły. Dobrym tego przykładem są organizowane przez nas Międzywydziałowe Igrzyska Studenckie, gdzie studenci mają możliwość zmierzenia się ze sobą w szalonych konkurencjach, takich jak np. „ślizg na kłacie”, bądź „pchanie polskiego Porsche”, a przy tym wygrania cennych nagród.

✉ Dariusz Guzdek

tekst ukazał się też na portalu mykulturalni.pl

Jak widać praktyka z IAESTE to nie tylko praca, ale także niesamowite przygody. Na zdjęciu Tomasz Ferenc na praktyce w Tajlandii.

for. Jordi Vendrell

Człowiek i Środowisko – doskonała symbioza

21 grudnia 2010 roku, na Wydziale Górnictwa i Geoinżynierii, odbyło się uroczyste zakończenie trwającego od września ubiegłego roku projektu skierowanego do krakowskich licealistów „Uniwersytecka Kampania Człowiek i Środowisko – doskonała symbioza”, nad którym honorowy patronat objął Rektor AGH prof. Antoni Tajduś. Sponsorem inicjatywy była Fundacja State Street.

Akcją edukacyjną objęto uczniów czterech krakowskich liceów, gdzie prowadzone zajęcia podzielone były na IV bloki tematyczne: ochrona atmosfery, hydrosfery, litosfery oraz gospodarka odpadami. Przeszkolono blisko 2500 chętnych.

Koordinatorami projektu byli mgr inż. Agnieszka Filipiak oraz mgr Dagmara Siewiorek działające z ramienia Fundacji

for. arch. autorki

Nauka i Tradycje Górnicze. Merytoryczną opiekę nad projektem sprawowała dr inż.

Iwona Kuczyńska z Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii.

Akcja zakończyła się ogólnolicealnym konkursem „Wiedzy o Środowisku”, w którym wzięło udział blisko 100 licealistów. Rangę wydarzenia podnieśli swą obecnością Dziekanii Wydziału Górnictwa Geoinżynierii w osobach prof. Piotra Czai oraz dr inż. Jana Wiznera.

Przy okazji wizyty młodzieży w akademii zostało zorganizowane zwiedzanie wydziałowych laboratoriów. Wizytę młodzieży na wydziale zakończyło rozdanie nagród laureatom konkursu wraz z wręczeniem dyplomów dla laureatów i pozostałych uczestników.

Przeprowadzony projekt stanowił program pilotażowy przed kolejnymi edycjami.

✉ Dagmara Siewiorek
Agnieszka Filipiak

for. arch. autorki

Sukcesy w brydżu sportowym

Pod koniec ubiegłego roku w dniach 3–5 grudnia odbyły się we Wrocławiu Akademickie Mistrzostwa Polski w Brydżu Sportowym. Do zawodów zgłosiły się 23 uczelnie z całego kraju. W turnieju par wystartowało 70 duetów. Czołową lokatę zdobyli aktualni Mistrzowie Świata – Paweł Jassem i Piotr Tuczyński. Nasi zawodnicy zajęli 6 i 9 miejsce w Finale Głównym, a trzecia para 11 (zwycięzcy finału B).

Zgodnie z nowym regulaminem AMP w turnieju drużynowym zespoły musiały składać się z zawodników tej samej uczelni. W związku z tym rozpadło się kilka bardzo mocnych czwórek, ale AGH bardzo nie ucierpiała, posiadając w swoim składzie aktualną Mistrzynię Świata Juniorek – Magdę Holeksę, a także ubiegłorocznych liderów klasyfikacji Butlera – Jakuba Naruszewicza i Marka Jarosza. Ostatecznie nasza drużyna uplasowała się na 8 miejscu. W klasyfikacji ogólnej udało się wywalczyć bardzo wysokie 3 miejsce, co jest niemałym sukcesem, w porównaniu z rokiem ubiegłym, kiedy to nasi zawodnicy zajęli najbardziej pechowe – 4 miejsce, tuż za podium. Jednocześnie AGH zajęła pierwsze miejsce wśród uczelni technicznych zostawiając w tyle m.in. Politechnikę Wrocławską (ubiegłoroczny zwycięzca). Wyniki naszych zawodników dają bardzo dobre rokowania przed Akademickimi Mistrzostwami Europy, które odbędą się 10–15 października w Warszawie.

Skład drużyny brązowych medalistów AMP:

Magdalena Holeksa (EAiE),
Kamila Wesolowska (WMS),
Jakub Naruszewicz (FiLS),
Marek Jarosz (GGiOŚ),
Grzegorz Pocijewski (Zarz),
Yan Shpuntu (EiP).

Pierwsza dziesiątka klasyfikacji końcowej:

1. Uniwersytet Warszawski
2. UAM Poznań
3. AGH Kraków
4. Politechnika Wroclawska
5. ZUT Szczecin
6. Politechnika Warszawska
7. Politechnika Poznańska
8. Politechnika Łódzka
9. UE Poznań
10. Politechnika Gdańska

Więcej informacji na stronie Polskiego Związku Brydża Sportowego pzbz.pl

☞ Marek Jarosz

Medalowa drużyna AZS AGH

Grzegorz Pocijewski (AGH Kraków) i Anna Puczyńska (SGH Warszawa) podczas turnieju par AMP, Grudzień 2010

W Stronę Zmian V

W dniach **12–13 marca 2011** roku odbędzie się piąta, jubileuszowa edycja projektu „W Stronę Zmian”.

Organizatorem wydarzenia jest Koło Nauk Psychologicznych PRAGMA działające przy Instytucie Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

„W Stronę Zmian” jest **dwudniowym cyklem bezpłatnych warsztatów skierowanych do studentów wszystkich lat, kierunków i uczelni.**

Tematyka warsztatów obejmuje zakres psychologii, zarządzania oraz nauk pokrewnych, a zapraszani do współpracy prelegenci, to wykładowcy akademicy

i profesjonalni trenerzy. Do tej pory w zorganizowanych w ramach „W Stronę Zmian” warsztatach wzięło udział prawie tysiąc osób.

Serdecznie zapraszamy wszystkich studentów do wzięcia udziału w tegorocznej jubileuszowej edycji!

Program wydarzenia „W Stronę Zmian V”, zapisy na warsztaty oraz informacje na temat projektu można znaleźć pod adresem

www.pragma.org.pl

Zapisy ruszają 7 marca.
Zapraszamy

Mistrzostwa AGH w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie

Dla wielu z nas zima to szaleństwo na śnieżnych, malowniczo położonych stokach. Jest to zarazem znakomity czas na aktywność fizyczną na świeżym powietrzu. Doskonałą formą relaksu po intensywnej pracy umysłowej podczas sesji i semestru będą organizowane przez AZS AGH Mistrzostwa AGH narciarstwie alpejskim i snowboardzie.

Przed nami już kolejna edycja tych zawodów, które odbędą się w dniach 2–3 marca 2011 roku w Krainie Śpiącego Wulkanu w Kluszkowcach. Stacja narciarska „Czorsztyn Ski” zlokalizowana jest na stokach góry Wdżar, skąd rozciągają się piękne widoki na cztery parki narodowe, Tatry oraz całą Kotlinę Nowotarską.

Na pierwszy dzień przewidziana jest rozgrzewka i zapoznanie się z warunkami narciarskimi. W drugim dniu o godzinie 10 rozpoczną się zawody, więc jest także możliwość jednodniowego udziału w mistrzostwach. Nocleg zaplanowany jest w Szkolnym Ośrodku Wypoczynkowym – Orle Gniazdo. Cena dwudniowego wyjazdu wynosi 169 zł i obejmuje: przejazd autokarem na trasie Kraków–Kluszkowce–Kraków, ubezpieczenie, nocleg, dwa całodzienne karnety oraz wyżywienie. W pierwszym dniu będzie to kielbaska i herbata na stoku oraz obiadokolacja w Orlim Gnieździe, natomiast w drugim dniu śniadanie oraz obiad w karczmie. Koszt dwudniowego wyjazdu bez karnetów na wyciąg to 99 zł. Osoby, które chcą przyjechać jedynie na zawody w czwartek zapłacą 40 zł. W tej cenie zawarte jest wpisowe do zawodów oraz późniejszy obiad.

Zbiórka uczestników wyjazdu odbędzie się w środę rano na Miasteczku Studentckim AGH. Dokładną godzinę oraz wszelkie szczegółowe informacje będzie można znaleźć na stronie internetowej AZS AGH. Formuła zawodów będzie dostosowana do ilości zawodników. Z pewnością oprócz podziału na narty i snowboard, zostaną wprowadzone kategorie kobiet i mężczyzn wśród pracowników i studentów AGH. Na wszystkich uczestników czekają różnego rodzaju upominki i gadżety, a dla zwycięzców zostaną przygotowane medale oraz nagrody rzeczowe. Rejestracja zgłoszeń do udziału w zawodach już się rozpoczęła i będzie trwać do 27 lutego. Zapisów i wpłat można dokonywać osobiście w sekretariacie AZS AGH (ul. Piastowska 26a, p.109) lub mailowo, dołączając elektroniczne potwierdzenie przelewu. Numer konta i wszystkie szczegóły można znaleźć na stronie internetowej www.azs.agh.edu.pl

for. Archiwum AZS AGH

for. Archiwum AZS AGH

Uczestnicy mistrzostw AGH, Kluszkowce 2010

Zeszłoroczna edycja mistrzostw cieszyła się dużym powodzeniem. Do rywalizacji stanęło przeszło 60 studentów i pracowników AGH. W tym roku liczymy na jeszcze większe zainteresowanie udziałem w zawodach i serdecznie zachęcamy do startu. Oprócz czysto sportowych przesłanek w postaci sprawdzenia swoich umiejętno-

ści i zdobycia tytułu najlepszego narciarza lub snowboardzisty AGH, ważna jest również dobra zabawa i miłe spędzenie wolnego czasu. A tego zapewne nie zabraknie. Zapraszamy!

✉ **Magdalena Żaba**

for. Archiwum AZS AGH

Finaliści mistrzostw AGH z poprzedniego sezonu

Sport to zdrowie – wchodzisz?

Aktywność fizyczna jest jedną z najważniejszych form zdrowego stylu życia. Niestety świadomość wartości uprawiania sportu nie przekłada się na mobilizację społeczeństwa w tej kwestii. W celu popularyzacji sportu KU AZS AGH przygotował bogatą ofertę **impres sportowych dla studentów i pracowników Akademii Górniczo-Hutniczej**.

Kwiecień

Na kwiecień zaplanowane są dwie imprezy. Jedną z nich są **II Mistrzostwa AGH w brydżu sportowym**. Wysokie trzecie miejsce w tegorocznym finale Akademickich Mistrzostw Polski reprezentacji AGH, rozegranych na początku grudnia we Wrocławiu, wskazuje na wysoki poziom tej dys-

Maj/Czerwiec

W maju KU AZS planuje nową inicjatywę sportową, a mianowicie **Wydziałową Sztafetę AGH**. Zawody będą rozegrane na terenie naszej uczelni przy okazji Obchodów Dnia Hutnika. Wydziały powinny wystawić reprezentacje, wśród których znajdzie się jeden pracownik. Organizatorzy liczą na symboliczny udział dziekanów oraz na entuzjastyczne przyjęcie tego pomysłu. Nie zapominajmy, że każdy pomysł na upowszechnianie sportu jest wart realizacji. Na początku czerwca kalendarz imprez sportowych przewiduje także **II Regaty Żeglarskie Studentów i Pracowników AGH**. Planowany jest udział 20 załóg w klasie Omega. Poprzednia, pierwsza edycja cieszyła się dużym powodzeniem. Niewątpliwie jest to znakomita impreza weekendowa, pozwalająca na większą integrację uczestników. Na zawodach zostanie wyłoniona reprezentacja na AMP.

foto: Archiwum AZS AGH

Finaliści Mistrzostw pracowników AGH w tenisie ziemnym w roku 2010

Inaugurację sezonu 2010/2011 mamy już za sobą. Warto jednak wspomnieć o kilku interesujących imprezach sportowych dla studentów i pracowników AGH, przybliżając termin ich realizacji w dalszej części sezonu. Wraz z początkiem listopada dzięki wsparciu dziekanów ruszyła **Liga Międzywydziałowa**. Jak co roku rywalizacja odbywa się w trzech dyscyplinach: siatkówka kobiet i mężczyzn, koszykówka mężczyzn i futsal mężczyzn. Finał rozgrywek zaplanowany jest na maj. Szczegółowe informacje oraz terminarz meczy znajdują się na stronie internetowej AZS AGH. Serdecznie zachęcamy do kibicowania i śledzenia wyników spotkań.

Marzec

Dla sympatyków białego sześciana na początku marca zostaną zorganizowane **IV Mistrzostwa AGH w narciarstwie alpejskim i snowboardzie**. Jest to kolejna edycja zawodów, dlatego organizatorzy liczą na coraz większy udział. Impreza odbędzie się po przerwie międzysestralnej, a zarazem po sezonie. Miejmy nadzieję, że wyszlifowana forma zawodników zostanie utrzymana i narciarze z pewną dozą spokoju, a zarazem radości po przetrwaniu sesji staną do rywalizacji w zawodach.

cypliny na naszej uczelni. Tym ciekawiej zapowiada się rywalizacja w Mistrzostwach AGH, w których emocji zapewne nie zabraknie. Warto nadmienić, że w klasyfikacji uczelni technicznych wywalczyliśmy złoty medal. Drugą imprezą planowaną na kwiecień są **II Mistrzostwa pracowników AGH w tenisie ziemnym**. I Mistrzostwa zakończyły się w październiku. Trwają przymiarki do drugiej edycji. Wszelkie informacje ukarzą się na stronie internetowej. Gorąco zachęcamy do udziału i walki o tytuł „złotej rakiety”.

Październik

Przyszły rok akademicki KU AZS AGH planuje rozpocząć od **Lekkoatletycznych Igrzysk Studentów Pierwszego Roku**. Tegoroczne zawody przyciągnęły niebagatelną, przeszło dwuosobową rzeszę studentów. Celem następných igrzysk jest powtórzenie tego wyniku. Impreza ma służyć angażowaniu studentów lat pierwszych na naszej uczelni. Miejmy nadzieję, że pogoda będzie tak niezawodna jak w tym roku.

Kalendarz imprez sportowych jest już zaplanowany. To od Waszego zaangażowania i mobilizacji będzie zależeć ich realizacja. Dlatego gorąco zachęcamy do udziału i podwyższania swojej aktywności fizycznej.

☞ Magdalena Żaba

Regaty żeglarskie AZS AGH Kraków, klasa Omega Standard

foto: Archiwum AZS AGH

O przestrzeni estetycznej muzeum XXI wieku

Wraz z ogłoszeniem przez Jean-Francois Lyotarda upadku wielkich metanarracji, czyli uniwersalistycznych opowieści o świecie, cywilizacji i społeczeństwie, kultura i sztuka wchodzi w nowy etap – zwany postmodernizmem. Dotyczy to również nowoczesnych instytucji, które zajmują się gromadzeniem, przechowywaniem i eksponowaniem dzieł sztuki.

Tradycyjny model muzeum, w którym mamy do czynienia z narzucaniem odbiorcy sposobu interpretacji dzieła sztuki, historii lub otaczającej go rzeczywistości powoli odchodzi w niepamięć. Nowoczesne muzeum, redukując dystans między odwiedzającym, a instytucją, odbiorcą, a dziełem sztuki, ma zapraszać do współpracy i interakcji, a nie jedynie do biernego

Muzeum Guggenheima w Nowym Jorku od początku istnienia szokowało i bulwersowało publiczność przywykłą do konserwatywnego sposobu eksponowania sztuki. Zwiedzający wyjeżdżają na ostatnie piętro windą i stamtąd rozpoczynają zwiedzanie, schodząc stopniowo w dół. Wright, dzięki bryle muzeum, zrewolucjonizował relację pomiędzy dziełem sztuki, architekturą i widzem. Kształt budowli uwolnił obrazy od standardowego obramowania architekturą, a rampy i rotunda sprawiają, że oglądający mogą obserwować siebie nawzajem. Zostają niejako wpisani w przestrzeń wystawienniczą, stając się obiektami obserwacji.

Podobne emocje wzbudził ukończony w 1976 roku Narodowy Ośrodek Kultury i Sztuki im. Georges'a Pompidou w Pary-

to jednak, że budynek ma zastąpić zbioru muzealne.

Wystawa i eksponat muzealny...

Współcześnie, największy nacisk kładzie się na funkcję komunikacyjną wystawy. Eksponaty mają zapraszać zwiedzających do interakcji, do rozmowy, do współpracy. Już nie tylko podążanie w biegu za przewodnikiem, który zna jedyną prawidłową interpretację eksponatu, ale konkretyzacja dzieła sztuki w naszym indywidualnym przeżyciu estetycznym, o której pisał Roman Ingarden. Tak naprawdę to my sami, dzięki kompetencji kulturowej i bagażowi doświadczeń, decydujemy o tym, czym będzie dla nas oglądany eksponat, jak go odczytamy, co wyda nam się istotne, a co zupełnie nieważne. Dzięki takiemu podejściu, czytając dzieła sztuki wypełniamy sobą i własnym doświadczeniem pozostawione przez autora, świadomie bądź nie, „miejsca niedookreślenia”. Wydaje się, że dziś, kiedy mówi się o końcu wielkich narracji, koncepcja ta, staje się jeszcze bardziej aktualna.

A jak poszczególne muzea radzą sobie z estetyką nowoczesnych przestrzeni muzealnych? Jak aranżują wystawy? Czyż zaskakują odbiorców? Można zacząć od wystaw organizowanych w Muzeum Guggenheima w Nowym Jorku lub w Bilbao, opisywać ekspozycje w Muzeum Żydowskim w Berlinie czy Muzeum MAXXI w Rzymie. Warto jednak sprawdzić, czy polskie galerie również mogą pretendować do miana muzeów XXI wieku.

Pierwszym, które od razu przychodzi na myśl jest Muzeum Powstania Warszawskiego. W niepowtarzalny sposób zaprojektowana ekspozycja muzealna oddziałuje obrazem, światłem i dźwiękiem, pobudzając wszystkie nasze zmysły, dzięki czemu pełniej odbieramy to, co w niej przekazywane. Na wzrok oddziałują przede wszystkim fotografie, pamiątki powstańcze oraz cała sceneria wystawy. Na słuch – brzmienie bijącego serca, które symbolizuje życie Stolicy w 1944 roku. Wykorzystano również przestrzeń dookoła muzeum. W Parku Wolności zbudowano Mur Pamięci, z wyrytymi nazwiskami blisko jedenastu tysięcy Powstańców, którzy polegli w walkach w sierpniu i wrześniu '44. Na przykładzie tego muzeum można stwierdzić, że wyrwanie eksponatu z jego naturalnego środowiska wcale nie oznacza pozbawienia go kontekstu i odniesień historycznych.

Kolejnym przykładem nowoczesnej ekspozycji jest wystawa Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie. To, co wyróżnia ją na tle innych, to przede wszystkim nacisk, któ-

Muzeum Guggenheima w Bilbao – fot. Internet

przyglądania się. Pytanie tylko, w jaki sposób zachęca do refleksji nad ponowoczesną sztuką i rzeczywistością, skoro stare wzorce przestały wystarczać. Jakie są, te nowoczesne muzea?

Już nie sama ekspozycja...

Thomas Krens, dyrektor Fundacji Guggenheim w Nowym Jorku, definiuje muzeum sztuki za pomocą czterech elementów składowych: dobrej architektury, kolekcji stałej i wystawy czasowej oraz elementów dostarczających rozrywkę – sklepów i restauracji. We współczesnych muzeach przestrzeń estetyczna to nie tylko sale z eksponatami, ale przede wszystkim budynek. To on sprawia, że chcemy wejść do środka, jesteśmy zaintrygowani, zdziwieni, może nawet zniechęceni. Najważniejsze, by został zauważony.

Projektanci gmachu, Renzo Piano i Richard Rogers, postawili na absolutną funkcjonalność budynku – wszelkie przewody wentylacyjne, ciepłone, wodne umieszczono na zewnątrz, tak by w środku powstała ogromna, niczym nieograniczona przestrzeń, którą można dowolnie kształtować.

Podobnie jest z gmachami innych nowoczesnych muzeów. To właśnie bryła muzeum stanowić ma przejście z jednego świata w drugi, dlatego tak istotnym jest, by wykorzystać w pełni jej potencjał. Z jednej strony, ma ona zaskakiwać i być nieprzewidywalną, by przechodzień był oszołomiony jej wielkością, kształtem, wykorzystaniem materiałów, z drugiej w dyskretny sposób musi korespondować z dziełami, które można znaleźć wewnątrz. W XXI wieku przestrzeń estetyczna przestała ograniczać się jedynie do przestrzeni wystawienniczej i wnętrza galerii, nie oznacza

ry położono na jej interaktywność i współpracę ze zwiedzającymi. Przyciąga to uwagę nie tylko dzieci i młodzieży, ale i dorosłych, którzy ze zdumieniem dowiadują się, że mogą wsiąść do zabytkowego samochodu, sprawdzić ile wody zużywają myjąc ręce, czy też ile siły potrzeba, by podnieść drugą osobę. Jest to kierunek, w którym podążają obecnie muzea.

Krakowskie Muzeum Etnograficzne, mimo braku nowoczesnej bryły budynku, potrafi bardzo dobrze wykorzystać fakt, że w XXI wieku mamy do czynienia z muzeami otwartymi, również przestrzennie. Podczas drugiej edycji Festiwalu Etnodizajn, którego współorganizatorem było właśnie Muzeum Etnograficzne, zaadaptowano przestrzeń Placu Wolnica i Bulwaru Poleskiego w Krakowie, dzięki czemu eksponaty muzealne „wyszły” niejako do ludzi. Dziś, kiedy zanika pomalą podział na sztukę wysoką i niską, a granica między kiczem i sztuką staje się płynna, muzea starają się sprostać oczekiwaniom ponowoczesnego świata. Przestrzeniami estetycznymi stają się place miejskie, galerie handlowe, kamienice, w których aranżuje się wystawy. Kolejnym etapem zachodzących przemian zdaje się udostępnianie dzieł online przez wielkie muzea (by wymienić tylko Muzeum Powstania Warszawskiego, British Museum czy Tate Gallery) albo tworzenie filii w różnych częściach świata (Muzeum Guggenheima, Luwr, Centre Pompidou).

Estetyka przestrzeni muzealnych znacznie ewoluowała na przestrzeni dziejów. Związane to było zarówno ze zmianami w myśleniu i pojmowaniu funkcji muzeum i eksponatów, jak również ze zmianami kulturowymi i społecznymi, do których dochodziło. Dziś, w dobie postmodernizmu, popkultury i wszechobecnych mediów, estetyka i aranżacja ekspozycji muzealnych staje przed bardzo trudnym zadaniem. Każde muzeum stara się odnaleźć własny klucz do tworzenia przestrzeni wystawienniczej tak, by dotrzeć do jak największej liczby odbiorców, a wykorzystuje do tego środki, których wcześniej, nawet nie brano pod uwagę...

✉ **Dominika Faber**

Studentka III roku Kulturoznawstwa, Wydział Humanistyczny AGH

Tekst jest skróconą wersją eseju przygotowanego na zajęcia z przedmiotu Muzealnictwo i wystawiennictwo

Muzeum Żydowskie w Berlinie widziane z lotu ptaka – fot. Internet

Kalendarium rektorskie

16 grudnia 2010

- Konferencja "Wsparcie nauki polskiej w ramach XIII osi priorytetowej Infrastruktura szkolnictwa wyższego Programu Infrastruktura i Środowisko" zorganizowana przez Ośrodek Przetwarzania Informacji w Warszawie.
- Posiedzenie Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego w Warszawie.

17 grudnia 2010

- Specjalne seminarium WFiLS poświęcone uhonorowaniu pp. prof. Kazimierza Jelenia i Andrzeja Maksymowicza.
- Spotkanie Gwarków na Wydziale Inżynierii Mechanicznej i Robotyki.

20 grudnia 2010

- Spotkanie z przedstawicielem Ministerstwa Spraw Zagranicznych nt współpracy AGH z Laosem.
- Spotkanie robocze zorganizowane w ramach projektu KiC InnoEnergy.

22 grudnia 2010

- Okolicznościowe świąteczno-noworoczne spotkanie ze studentami UNESCO w AGH.

23 grudnia 2010

- Spotkanie z władzami Stowarzyszenia Techników Polskich w Wielkiej Brytanii. Dyskusja na temat planów i form współpracy pomiędzy STP i AGH.

29 grudnia 2010

- Spotkanie z Marszałkiem Województwa Małopolskiego Markiem Sową.

6 stycznia 2011

- Spotkanie noworoczne w Urzędzie Marszałka Województwa Małopolskiego.

8 stycznia 2011

- Uroczyste otwarcie Zakładu Produkcji i Szkoleń firmy NOVMAR.

10 stycznia 2011

- Spotkanie z władzami Politechniki Rzeszowskiej oraz Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa nt współpracy.

11 stycznia 2011

- Posiedzenie kapituły Konkursu Krakowskie Nagrody Allianz 2010 „Kultura-Nauka-Media”.

13 stycznia 2011

- Spotkanie z Władzami PWSZ w Krośnie połączone z wykładem popularno-naukowym dla pracowników i studentów uczelni.

13 stycznia 2011

- Posiedzenie Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego w Warszawie.
- Spotkanie z prof. Stanisławem Hodorowiczem, Rektorem Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Targu. Tematem spotkania było omówienie współpracy dydaktycznej pomiędzy AGH, a PWSZ.

Dolina Mandaras i Noszak w Hindukuszu Afgańskim – powrót po 37 latach

prelekcja prof. Wojciecha Kapturkiewicza

20 stycznia 2011 roku, Biblioteka Główna AGH po raz kolejny zorganizowała spotkanie z osobą związaną z akademią, znaną również ze swych na niezwykłych pasji i zainteresowań. Tym razem był to prof. Wojciech Kapturkiewicz absolwent Wydziału Odlewnictwa AGH z 1960 roku, a od 1965 roku wykładowca na naszej uczelni. W latach 1991–1993 pełnił funkcję prodziekana, a przez dwie kolejne kadencje (1993–1999) dziekana Wydziału Odlewnictwa AGH. Od początku działalności zawodowej koncentrował swoje zainteresowania na teorii procesów odlewniczych i technologiach z tym związanymi. Jest autorem ponad 100 publikacji; jest również promotorem trzech rozpraw doktorskich. W uznaniu zasług otrzymał liczne odznaczenia i wyróżnienia, jest również członkiem wielu komitetów i towarzystw naukowych.

Do pozazawodowych pasji profesora należą alpinizm. Górską przygodę rozpoczęła się już podczas studiów. Potem, zajęty karierą zawodową, na kilka lat stracił kontakt z górami. Powrócił do wspinaczki z innym niż pierwotnie nastawieniem. Problemy techniczne przestały być głównym punktem ciężkości. Nie widzi już w alpinizmie jedynie sposobu na spędzenie weekendu lub wakacji. – Nie jest to, co prawda, sposób na życie, ale przynajmniej znaczące jego dopełnienie – stwierdza obecnie. Jednym z jego osiągnięć w tym zakresie było kierowanie wyprawą w Andy i zdobycie w 1985 roku najwyższego szczytu Ameryki Południowej Aconcagua – 6960 m n.p.m., tzw. Lodowcem Polaków, w 50-lecie pierwszej polskiej wyprawy. I właśnie te zainteresowania były głównym pretekstem do spotkania, którego bohater skupił się przede wszystkim na swojej ostatniej ekspedycji. W sierpniu 2010 roku – po 33 latach przerwy – grupa polskich alpinistów z prof. W. Kapturkiewiczem, ponownie spróbowała wejścia na najwyższy szczyt Afganistanu, Noszak (7492 m). Jest to drugi co do wysokości szczyt w górach Hindukuszu, leży na granicy między Afganistanem, a Pakistanem. Dla Profesora był to powrót sentymentalny, gdyż był on już na tym szczycie w 1976 r. W dolinie Mandaras bawił we wrześniu 1973 roku, wchodząc na Kohe Naser Khosrow, a po latach chciał te rejony odwiedzić ponownie. Z pomocą trzech tragarzy dwa dni wędrował z przyjaciółmi (kolegami) do doliny Mandaras, do miejsca, gdzie poprzednio polskie wyprawy zakładały obozy bazowe. Pobyt

w dolinie trwał 5 dni i ograniczył się do wędrówki w górę lodowca oraz wykonania panoram fotograficznych otoczenia. Pogoda była nienajlepsza i szczyty gór częściowo zakrywały chmury. Poza rozpoznaniem możliwości działania w Dolinie, nieodwiedzanej przez zachodnie wyprawy od 1976 roku, nie udało się dokonać niczego godnego uwagi. Droga na Noszak jest obecnie radykalnie mniej przyjemna od tej z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. Obszar ujścia potoku Mandaras do potoku Khazi Deh został zaminowany, stąd konieczność obchodzenia szerokim łukiem pól minowych. W kilku miejscach droga została nadto zarwana przez potok.

Pan profesor, w górach mnóstwo przygód, poznał najważniejszych ludzi polskiego alpinizmu, z wieloma się zaprzyjaźnił. Doświadczenia zdobyte podczas wypraw w odległe i egzotyczne regiony świata pozwoliły mu docenić wartość kontaktów z ludnością zamieszkującą tereny, które przyszło mu odwiedzać. Podczas jednej z pierwszych wypraw do Turcji w pobliżu góry Ararat (5122 m n.p.m.) niespodziewanie polską grupę otoczyła gromada kurdyjskich pasterzy. Zaczęli coś wykrzykiwać w swoim języku. Polscy alpinści nie reagowali na zaczepki. Wtedy z proc Kurdów poleciały kamienie. – Musieliśmy w tej sytuacji nawiązać z nimi kontakt. Pasterze zaprowadzili Polaków do swojej wioski, złożonej z kilku wielkich namiotów z czarnej wełny. Podczas rozmowy, prowadzonej na poly po angielsku, na poly po turecku, a w dużej mierze na migi, okazało się, że chcą być przewodnikami Polaków na Ararat – oczywiście za opłatą.

Profesor uważa też, że kontakt z miejscowymi najwspanialszy jest wtedy, gdy potrafimy porozumieć się ich językiem. Najsilniejsze więzy łączą prof. Kapturkiewicza z Afganistanem. – „Nie mogłem pogodzić się z jego utratą – mówił. Gdy 29 grudnia 1979 roku usłyszałem przez radio o wkroczeniu wojsk radzieckich do Afganistanu, zrozumiałem, że jest to rejon dla nas, alpinistów, na zawsze stracony”.

Wcześniej był tam cztery razy. Nauczył się porozumiewać w miejscowym języku. Już podczas drugiej wyprawy do Afganistanu potrafił się dogadać z miejscowymi. Gdy kolejny raz przybywał do Khazi Deh – wioski leżącej w dolinie u stóp Noszaka (7492 m n.p.m. – najwyższa góra Afganistanu) – witany był jak stary znajomy. Gdy pojechał trzeci raz do Afganistanu, władze

tego kraju wprowadziły przepisy, które miały zapewnić wpływy do budżetu z turystyki. Uzyskanie zezwoleń na wspinaczkę nie tylko kosztowało, ale też zajmowało sporo czasu. Gdy prof. Kapturkiewicz znalazł się przed obliczem dostojnego urzędnika, ten zaczął tłumaczyć, że trzeba załatwić szereg pozwoleń i wziąć miejscowego przewodnika. Profesor odpowiedział w farsii (perskim), że sam będzie przewodnikiem, bo najlepiej zna tamtejsze góry – tu spływały się nazwy miejscowości, rzek, gór i przełęczy – afgański urzędnik zaniemówił z wrażenia. Po raz pierwszy spotkał obcego mówiącego w miejscowym języku i znającego tak dobrze kraj. Zamiast zwyczajowego tygodnia, wszystkie formalności udało się załatwić w ciągu jednego dnia.

W Afganistanie prof. Kapturkiewicz docenił znaczenie partnerstwa w górach. – Na co dzień nie jest to może aż tak ważne, jednak na dużych wysokościach, gdy życie jest nieustannie zagrożone, ludzie różnie się zachowują – mówi. – Poza kondycją i sprawnością fizyczną ważniejsza jest chyba kondycja psychiczna; nie wszyscy w tych trudnych warunkach wytrzymują, czasem padają, (ale bywa, że się umacniają!) długie przyjaźnie.

Spotkaniu towarzyszył pokaz slajdów, gdyż każdy z podróżników zawsze podróżuje z aparatem fotograficznym i utrwała te piękne chwile i miejsca. Dzięki nim łatwiej było „podróżować” razem z profesorem, który przyznaje, że góry zawsze były dla niego ważne. Gdy dzwonił do niego w piątek z propozycją wyjazdu w góry w sobotę rano, to prawie zawsze mogli liczyć na to, że pojedziemy się wspinąć.

✉ Hieronim Sieński

Biblioteka Główna – Oddział Informacji Naukowej

Dolina Mandaras i Noszak w Hindukuszu Afgańskim - powrót po 37 latach

Przez potok Mandaras założyliśmy asekurację (1973 r.)

for. fot. W. Kapturkiewicz

Odpočzywamy w bazie pod Kohe Urgent (1975 r.)

for. Andrzej Semenowicz

Moje stanowisko bazowe w dolinie Mandaras w 2010 r.

for. fot. W. Kapturkiewicz

Ekipa „Mandaras 2010”. Od lewej Jakub Rybicki, Krzysztof Mularski, W.K., Paweł Krzywicki

for. fot. W. Kapturkiewicz

Młodzi (Krzysiu Mularski i Kuba Rybicki)
idą zakładać biwak w górnej części Mandarasu

for. fot. W. Kapturkiewicz

AGH? Lubię to! ;)

Dołącz do nas na
Facebooku!

facebook.com/AGH.Krakow

Obserwuj nas na
Blipie!

aghkrakow.blip.pl

Oglądaj nas na
YouTube!

youtube.com/tvagh